

**כאשר מסרתי את הכתר לגולל
התכופף אלי הרב פלמן ואמר לי
משפט קצר - מעולם לא דיברתי
עמו, אבל המשפט שאמר לי, נתן
לי כאילו בעיטה לגבהי גבהים!**

**שלושה סיפורים מדרכי החינוך המיוחדים
של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל**

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת חוקת תשפ"ד | גליון מס' 439 | סיפורים ופנינים מרתקים | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

נכנס אברך יקר לחדרו של מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל ופרץ בבכי מר. היה ניכר עליו כי דבר מה מעיק עליו כבר תקופה ארוכה. כאן, במעונו של זקן ראשי הישיבות, בפני הלב הגדול, לב כל ישראל, הוא מצא לנכון לפרוק את כאבו

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

סיפר הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א

נקודה זו המחיש המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א בסיפור נפלא:
שמעתי על יהודי יקר, שלאחר החתונה, כשרבו הנפשות בבית, נאלץ הבעל לעזוב את ספסלי בית המדרש, ויצא לעסוק במסחר בכדי לפרנס את משפחתו הגדולה.
באחד הימים בא הבעל לפני ה'סטייפלער', והשיח את צערו כי לאחרונה הוא שבור ורצוף וחש חוסר סיפוק. "מדוע?" - התעניין ה'סטייפלער בהשתוממות, והלה השיב: "כל היום אני יגע לפרנסתו,

לפני שנים אחדות נכנס אברך יקר לחדרו של מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל ופרץ בבכי מר. היה ניכר עליו כי דבר מה מעיק עליו כבר תקופה ארוכה. כאן, במעונו של זקן ראשי הישיבות, בפני הלב הגדול, לב כל ישראל, הוא מצא לנכון לפרוק את כאבו.
לדבריו, הוא חש כי אינו מתקדם ברוחניות כפי שהיה מצפה מעצמו; הלימוד הולך בעצלתיים, התפילה אינה משהו, ובהתאם לכך גם מעמדו החברתי ככולל אינו בכי טוב, בינוני ומטה. "באופן כללי הכל הולך קשה" - סיכם את מצבו.
רבי גרשון הרהר מעט, פנה אל האברך ואמר: "ראה, אני יוצא כעת מהחדר, ומשאיר לך על השולחן דף ועט, שב ליד השולחן ותתבונן עם עצמך כמה דקות, וכתוב את המעלות הטובות שכן מצויות אצלך. תיכף אשוב".
רבי גרשון יצא מהחדר. האברך כתב. כששב רבי גרשון ועיין ברשימה הכתובה אורו עיניו, וקרא בהתרגשות: "נו, הרי לפי מצבך אתה עושה את המוטל עליך... אם כן הינך 'אדם גדול!'".
"מאי משמע 'אדם גדול?'", הוסיף רבי גרשון ואמר: "מרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל אמר פעם - איזהו אדם גדול? וכי רק מי שלומד שמונה עשרה שעות ביום? או רק מי שחי בפרישות מופלגת, או שהציבור מחזיקים ממנו כאחד מגדולי הדור הוא אדם גדול? לא ולא! לא רק הם נחשבים אנשים גדולים, אלא אדם גדול הוא מי שאין בו פגם בדרכיו והנהגותיו! אדם גדול הוא מי שעושה את המוטל עליו בכל זמן לפי מצבו ויכולותיו! גם אברך צעיר יכול להיות אדם גדול!...".

"לכן גם הרוק שזב מפיו של אותו יהודי בעת השיעור", סיים הרב מטשיבין את דבריו באוזני אבא, "הוא טל תחיה. לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא יקיץ וירונן עם הרוק הזה את שוכני העפר". הפשט הוא, שלכל יהודי יש תפקיד שלשמו הוא נועד, והרי הוא מחוייב להשלים את תפקידו לפי האופן והמצב שה' יתברך זימן לו, ובשמיים מסתכלים ובודקים האם הוא עושה את כל מה שהוא יכול ומסוגל כדי למלא את תפקידו, וכלל לא על התוצאות. לכן כאשר הוא עושה את מיטב יכולתו נחשב הוא בשמים כגנרל חשוב, ורוקו נחשב לטל תחיה, מבלי קשר לתוצאה שאירעה לבסוף. הקדוש ברוך הוא אומר: 'ודגלו עלי אהבה'. עבודתו הרוחנית של כל יחיד ויחיד חביבה אצלי בכל מצב, בכל מקום ותחת כל דגל שיהיה, ובתנאי שיעשה האדם מצדו את כל מה שהיה יכול ומסוגל לפי מצבו. כל פעולה, כל הנהגה, כל דבר, כל פרט, שנעשה לכבוד השם יתברך, הוא חלק בלתי נפרד מצרכי גבוה, ומרבה כבוד שמים בעולם.

לא הערכת את הזכות העצומה לשבת שעה ארוכה על כסא אחד יחד עם ה'חפץ חיים'

הגאון הצדיק רבי נתן מאיר ויכטפויגל זצ"ל, משגיח ישיבת לייקווד, היה רגיל לספר על הזכות הגדולה שזכה לה בבחרותו להיפגש עם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. היה זה במקום הנופש בו שהה יחד עם עוד שנים מחבריו, הם פנו אל ה'חפץ חיים' וביקשו לשמוע ממנו דברי חיזוק והתעוררות. ה'חפץ חיים' לא הסכים לדבר לפני שכולם ישבו, אך היות והיו שם במקום רק שתי כסאות ולא נמצא בסביבה כסא נוסף, הושיב אותו ה'חפץ חיים' על ידו, באותה ספה קטנה עליה ישב. לימים התבטא המשגיח: "אנשים צעירים לא מעריכים את מה שיש להם... בזמנו לא הערכת את הזכות העצומה לשבת שעה ארוכה על כסא אחד יחד עם ה'חפץ חיים'... רק היום אני תופס איזו זכות נפלה אז בחלקי...".

שמע צדקותו וגדולתו של ה'חפץ חיים' הרעישה עולם ומלואו, והבחורים הצעירים ציפו לשמוע מפיו איזה חידוש מבריק או הארה מוסרית עמוקה, אך למעשה הם שמעו ממנו דברים פשוטים ויסודיים שליוו אותם לכל החיים.

ה'חפץ חיים' האריך במשך שעה ארוכה על ענין אחד, על חובתו של כל אדם ואדם לעשות את ה'עשה טוב' מעצמו מבלי לחקות אחרים ומבלי להיות תלוי באחרים. המשגיח היה חוזר על המילים המדוייקות ששמע מה'חפץ חיים' בהטעמת הניגון המיוחד שניגן אז: "יְעִדְעֵר אֵינְיָנֵר דְאַרְךָ אֶרְבַּעַטָּן אֲלֵיין! אֶרְעֹנֶנּוּ אֲלֵיין!" [כל אחד מוכרח לעבוד לבד! להתייגע לבד!].

שנים אחר כך הוסיף המשגיח ואמר: "שני החברים הנוספים ששמעו יחד איתי את הדברים נספו במלחמה, וכנראה שה'חפץ חיים' דיבר את הדיבורים הללו בשביל שאני אשמע אותם, הוא התכוון אלי. הוא רצה שאבנה את עבודתי הרוחנית באופן עצמי, בלי לחקות אחרים ובלי לסמוך על אחרים, וגם כאשר אשאר לבד והיה עלי להמשיך הלאה".

נוסע מכאן לשם ומשם לכאן. סוף סוף מגיע הערב ואני בא לבית הכנסת להשתתף בשיעור הדף היומי, וגם אז בקושי רב אני מצליח להתרכז מעט... ודקות אחדות לאחר תחילת השיעור תופסת אותי תנומה וכך אני ישן עד סוף השיעור... "אם כן 'למה זה אנוכי?', התאונן באוזני ה'סטייפלער', "בשביל מה אני נמצא כאן בעולם הזה?".

השיבו ה'סטייפלער' בטון נחרץ: "טעות היא בידך! אתה טועה בכל ההסתכלות שלך!... אינך יודע איזה גנרל חשוב אתה בשמים!... בעולם הזה אולי מחשיבים יותר את ה'למדנים', ה'פלפלנים' וה'עמקנים', אבל שם למעלה משבחים דוקא את מי שעושה את מה שהוא יכול! את מה שהוא מסוגל! ומכיון שאתה עושה את מה שאתה יכול ומה שאתה מסוגל, הרי שנחשב אתה גנרל חשוב בשמים...".

אספר עוד מעשה נפלא

אספר עוד מעשה נפלא, שסיפר הרה"ג רבי יוסף זייבלד שליט"א, מותיקי המחנכים בתלמוד תורה 'תשב"ר' בבני-ברק: אבי מורי הרב הגאון רבי שלמה צדוק זצ"ל, היה מוסר שיעור דף היומי לבעלי בתים מידי יום ביומו, בבית הכנסת 'קהל חסידים' בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. אחד המשתתפים הקבועים היה יהודי אומלל ניצול שואה, מוזנח מעט, שהיה טורח להגיע כל יום מתוך רצון ללמוד, אך מיד עם תחילת השיעור היה נרדם עמוקות ומתעורר בסיומו של השיעור.

עובדה זו לא הפריעה למשתתפים האחרים, לולי זאת שבמהלך השינה היה זב מפיו רוק, תופעה שגרמה למיאוס אצל אחרים, שהיו מתיישרים רחוק ממנו, וחלקם אף חדלו מלבוא לשיעור בגללו. בשלב מסוים הועלתה הצעה על ידי אי מי מהמשתתפים, כי כיון שבכל מקרה האיש ישן בכל מהלך השיעור, ומאידך גיסא בגללו נמנעים אחרים מלבוא, אולי יש לבקש ממנו בעדינות לחדול מלבוא לשיעור.

אולם היות ואבא ידע כי הענין גובל ב'נפשות' ממש, הוא לא הסכים לעשות דבר מבלי שישאלו קודם את דעתו של מרן שר התורה הגאון רבי דב בעריש ויידנפלד מטשיבין זצ"ל, וכפי שיוורה כן יעשו. הרב מטשיבין שמע את פרטי השאלה והזדעזע עמוקות: "חס ושלום! חס וחלילה! וכי יעלה על הדעת לומר ליהודי כזה הטורח להגיע כל יום לשיעור לחדול מכך?! וכי יש לכם מושג כמה נחת רוח זה גורם לאבינו שבשמים?! הרי באמת הוא רוצה ללמוד והוא בא על מנת כן, ומה שבפועל 'נעבאך' הוא אינו לומד, זה לא מוריד כי הוא זה מערכו בשמים...".

הוסיף הרב מטשיבין ואמר לאבא: "תאמר בשמי למשתתפי השיעור, כי במדרש ילקוט החדש (ערך משיח אות כה), מובא בשם אחד הראשונים, רבינו יחיאל מפאריז זצ"ל, לפרש את הפייט שאומרים ביוצר של ראש השנה: "אטומים להחיות בטללי שינה". אטומים הן עם הארץ מן התורה העתידים להחיות בטללי שינה כשלומדים וישנים על הספר, ריר הנוזל מפייהם הקדוש ברוך הוא משמררו ועושה טל להחיות בו מתים עם הארץ".

שאלו פעם את מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל, משגיח ישיבת מיר, כיצד הוא מסוגל לקחת אחריות ולהיות ממונה על שלוש מאות בחורים. השיב רבי ירוחם תשובה שנונה: "אני לא משגיח על שלוש מאות בחורים, אלא יש כאן שלוש מאות בחורים אשר לכל אחד יש משגיח אחד!".

כלומר, אמנם הישיבה יש בה שלוש מאות בחורים, אבל כל אחד ואחד נחשב שיש לו משגיח בפני עצמו. לכל אחד דרך משלו וסגנון משלו. זו היתה הסתכלותו הנכוחה של רבי ירוחם, ובכוחה הצליח להוציא אל הפועל את הפונטציאל הטמון בכל יחיד ויחיד.

רבי שמואל רוזובסקי היה נרגש מאוד להיפגש עם תלמידיו

באחת משיחותיו סיפר פעם הגאון רבי יצחק הקר שליט"א, ראש ישיבת גרודנא בבאר-יעקב, חתנו של מורי ורבי מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', כי לאחר פטירתו של מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, התכנסו תלמידי ישיבת פוניבז' בירושלים לכינוס זכרון לכבודו, בו נטל חלק בנו יחידו, הגאון רבי אברהם כהנמן זצ"ל, נשיא הישיבה, ורבותינו מרנן ראשי הישיבה זצ"ל.

רבי שמואל רוזובסקי היה נרגש מאוד להיפגש עם תלמידיו אהוביו גידולי הישיבה הקדושה לאחר שנים שלא נפגשו, ולהיווכח כיצד רבים מהם צמחו תלמידי חכמים ומרביצי תורה דגולים, וכשעמד לשאת דברים לא הסתיר את התרגשותו, ופתח ואמר:

"על מחזה מרגש ונפלא כזה כמדומה שיש לברך 'ברכת בורא מאורי האש'. בטח תשאלו - מדוע? אסביר לכם: הנה מצאנו בגמרא מסכת ברכות (נב, ב) מחלוקת איזו ברכה מברכים על נר, בית שמאי סוברים 'בורא מאור האש', ובית הלל סוברים 'בורא מאורי האש'. הנימוק של בית הלל הוא, משום ששלל גוונים יש לאש, ולכן אין מברכים בלשון יחיד 'מאור', אלא בלשון רבים 'מאורי'".

"אף בכינוס זה יש לברך 'בורא מאורי האש' בלשון רבים", אמר רבי שמואל בהתרגשות. "כשאני רואה למול עיני את כולכם אני רואה כאן שלל גוונים של אש. הרי כולכם חבשתם את ספסלי אותה ישיבה, כולכם שתיתם מאותה באר גדולה, ואמנם גם אז היה ניכר כל תלמיד בגוונו וסגנונו, אך בצורה פחות בולטת. אך כעת לאחר שנים רבות שלא פגשתי אתכם, וכל נר קטן הפך לאבוקה של אש, אני רואה באופן מובהק כי למרות שכולם נבנו בישיבה אחת, אין כל התלמידים מהווים דפוס אחד, כל אחד הגיע למעלתו ומביע אותה בדרכו שלו ובסגנונו הייחודי, וכעת למול עינינו קיימים שלל גווני אורות מאירים ומבהיקים".

זוהי המעלה שהתפעל ממנה רבי שמואל כשפגש את תלמידיו כעבור שנים רבות, שלמרות שכולם למדו במקום אחד, כל אחד התאים את הישיבה לסגנונו, וסלל על ידה דרך אישית לעצמו כיצד להתרומם, להתעלות ולצמוח.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

מה קרה למשפחה בירושלים שקבעה סעודה ביום שישי*

השבוע עשרות אלפים בעולם היהודי לומדי המשנה ברורה במסגרת 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו' מתחילים בהלכות של ערב שבת. (סימן רמ"ט)

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

לפרטים ורישום:

בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

* (עיין רמ"ט ס"ק ב)

הנוסעים קפצו לים והחלו לשחות. הרב ואזנר סיפר, שהוא ואשתו התרחקו מעט מהנוסעים האחרים מטעמי צניעות. הם ידעו לשחות היטב, ועובדה זו הצילה אותם - רק שישה אנשים מכל נוסעי האוניה הגיעו בשלום לחוף! הם החלו לחפש בית שיש בפתחו מזוזה

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על מי שממית עצמו על התורה

זאת התורה אדם פי ימות באהל (יט, יד)

דרשו חז"ל (ברכות סג ע"ב): "מנין שאין דברי תורה מתקמין אלא במי שממית עצמו עליה? - שנאמר: 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'".

אם רוצים אנו ללמוד כיצד מתעלים בתורה תוך התגברות על כל הקשיים שבדרך, אם רוצים לדעת מהי המשמעות של אדם הממית עצמו באוהלה של תורה כפשוטו, הרי לנו סיפורו של עמוד ההוראה, פוסק הדור הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, ראש ישיבת "חכמי לובלין" בבני ברק, רבה של שכונת "זכרון מאיר" בעיר ומחבר ספרי שו"ת "שבט הלוי".

סיפורו של הרב מופיע בספר הנקרא "ולא שבט הלוי בלבד", סיפור חייו של הרב ואזנר מתאר כיצד גדל והתעלה בתורה, כאשר מצעירותו דבק בתורה, בכל מצב ומול כל קושי.

הוא נולד בעיר וינה שבאוסטריה. כשנה וחצי לפני שפרצה מלחמת העולם השנייה, הרגיש הרב וואזנר כי הקרקע בוערת תחת רגליו. הוא שמע על הצורך הנאצי שהתחיל לכבוש מדינות. באחד הימים שמע צעירים אוסטריים האומרים לקבוצת יהודים: "אתם היהודים, לא תמשיכו לאכול את לחמנו!". על אף שבאותה תקופה הוא כבר מסר שעורי תורה, והיה לו ילד קטן בגיל שנה וחצי, הוא שב הביתה ואמר לאשתו, שקיבל החלטה לעזוב את אוסטריה.

חמיו היה אדם עשיר. הרב וואזנר סיפר לו על כוונתו לעזוב את המדינה. "אני מריח ריח של שריפה. אירופה בוערת. צריך לברוח מכאן!"

"לאן תלכו?" שאל חמיו, והרב וואזנר השיב: "לארץ ישראל!".

באותה תקופה שלטו הבריטים בארץ, והם ניהלו מדיניות שלא איפשרה ליהודים לעלות לארץ בלי 'סרטיפיקט' - אישור עלייה. האיטורים ניתנו במשורה, כאשר ההנהגה הצינונית ששלטה על האיטורים הללו, דאגה שרוב מקבלי האיטורים יהיו אנשים חילוניים, כאשר לחרדים היו זורקים בקושי איטורים בודדים, וזאת כדי שלא יגיעו לארץ יותר מדי חרדים.

חמיו טען שזו סכנת נפשות לנסוע לארץ ישראל, ואלו הרב וואזנר טען כי סכנה היא להישאר באירופה. החליטו שניהם לשאול תלמיד חכם חשוב שהיה מקובל על שניהם והתגורר בפרשבורג. השיב להם אותו תלמיד חכם: "הגמרא (כתבות קי ע"ב) אומרת: 'הכל מעלין

לארץ ישראל', זו הלכה פסוקה ברמב"ם ולכן אי אפשר למנוע מאדם לעשות כן".

"ומנין תהיה פרנסתכם?" הקשה אבי אשתו. "על מנת כן", השיב הרב וואזנר.

"וכיצד תיסעו בלי סרטיפיקט?" הוסיף חמיו.

והרב השיב שישנה אנייה המפלגה לארץ בעלייה בלתי ליגאלית, והם ייסעו באנייה הזו.

נותרה בעיה אחת: מה יהיה גורל הילד. הרב וואזנר הסכים להשאירו בבית חמיו, וכאשר הוא יסתדר בארץ, כבר ימצא את הדרך להביאו אליו.

שחיה בלב ים באמצע הלילה

כאמור, האנגלים שלטו בארץ, והם מנעו מאותן ספינות בלתי חוקיות להגיע לחופי הארץ. הם היו מצביעים צופים בחופי ארץ ישראל, כדי שיראו את הספינות מגיעות וימנעו מהן לעגון בחופי הארץ.

לאחר ימי הפלגה ארוכים, כאשר התקרבה הספינה לחופי הארץ, התברר לקברניט שהם התגלו על ידי הבריטים, ואם ינסו להתקרב לחוף - ייכדו. הוא המשיך להפליג במרחק מהחוף, כדי לנסות למצוא מקום לעגון, אבל במהלך ההפלגה נגמר הדלק באנייה, והיא נעצרה במקום.

היה זה יום שני של חנוכה שנת תרצ"ט, כאשר הספינה נעצרה במרחק של כשני קילומטרים מול חופי נתניה. הקברניט הודיע לנוסעים, שהדרך היחידה להגיע לחוף היא בשחייה. היה עליהם לשחות שני קילומטרים בים החשוך. חודש כסלו, ים סוער, לילה, הנוסעים קפצו לים והחלו לשחות.

הרב וואזנר סיפר, שהוא ואשתו התרחקו מעט מהנוסעים האחרים מטעמי צניעות, הם ידעו לשחות היטב, ועובדה זו הצילה אותם - רק שישה אנשים מכל נוסעי האנייה הגיעו בשלום לחוף!

הרב ואשתו נותרו חסרי כל, כאשר רק הבגדים הרטובים לעורם. הם החלו לחפש בית שיש בפתחו מזוזה.

כאשר מצאו בית כזה, דפקו על הדלת, עיפים, רטובים ורעבים. היה זה באמצע הלילה, לשמע דפיקותיהם התעורר בעל הבית משנתו ופתח את הדלת, הוא גילה שני אנשים רטובים ותשושים, ולתדהמתם, הוא סילקם בצעקות וטרק את הדלת!

כל ימיו היה רגיל הרב לומר לבניו, כי יעקב אבינו אמר על עצמו: "כי במקלי עברתי את הירדן", ליעקב אבינו היה לפחות מקל, ואלו לו עצמו אפילו מקל לא היה! ועם כל זאת הצליח לשרוד ולהינצל. לאחר מכן הם דפקו על דלת נוספת, ובעלי הבית הכניסו אותם לדירתם, ונתנו להם אוכל, בגדים ומעט כסף כדי שיוכלו להמשיך בדרכם.

כך הגיעו לירושלים, שם החל הרב לחפש ישיבה או כולל, וגם מקום מגורים. כסף לא היה להם, ואשתו הצדקת, שהייתה בת עשירים והורגלה מילדותה לחיי תפנוקים, הסכימה להסתובב בין הבתים ולבדוק היכן מחפשים עוזרת לניקיון ולכיבוס בגדים, כך תוכל להשתכר מעט למחייתם, ובלבד שבעלה יוכל לשבת וללמוד.

הם לא ידעו מה עלה בגורל בנם

כבר ביום הראשון שהגיעו לירושלים, אסף הרב חבורת אברכים ומסר להם שיעור בהלכה. לאחר מכן הוא הצטרף לכולל שלמדו בו באותה עת כמה מגדולי הדור, כמו גאון ישראל הגרש"ז אויערבך זצ"ל ועוד. העוני היה כה גדול, עד שהוא ביקש שיממנו לו את דמי הנסיעה לכולל, תוך שהוא מבטיח שגם בשעת הנסיעה יעסוק בתורה ללא הפסקה.

אי אפשר לתאר את עמל התורה שלו באותם ימים, כאשר הוא בעוני ובחוסר כל. הוא היה גר סמוך למרא דארעא דישראל, הגאון מהר"ץ דושינסקי רב העדה החרדית בירושלים, והיה רגיל לדבר עמו בלימוד. סיפר הרב דושינסקי, כי בכל עת שהסתכל לעבר חלונו של הרב וואזנר, היה רואהו יושב ועוסק בתורה, עד שלא ידע אימתו הוא הולך לישון.

[סיפר בנו של הרב וואזנר זצ"ל, כי כאשר אושפז אביו בבית חולים לאחר התקף לב, והוא הגיע לבקרו, ברך עליו 'שהחיינו' בלא שם ומלכות. לתמייהתו של הרב על מה ולמה מברך עליו בנו, השיב הבן, כי לראשונה בחייו הוא רואה את אביו בבגדי לילה! תמיד כשהלך לישון הוא ראה את האב לבוש בבגדי הרגילים ולומד, וגם כאשר קם בבוקר ראה את אביו לומד, כך שמעולם לא ראה אותו בבגד שינה!] בינתיים נולד ילדם השני בארץ, כאשר בנם הגדול, כאמור, נותר

בחו"ל אצל חמיו וחמותו. המלחמה פרצה, ובמשך שש שנים הם לא ידעו מה עלה בגורל בנם. השמועות שהגיעו מעבר לים סיפרו על הרג המוני יהודים, והדאגה הייתה רבה. כל אותה עת הרגיעו הרב דושינסקי והבטיח, כי בעזרת ה' יראה את בנו בריא ושלם ויגדלו לתורה. זו הייתה הבטחה מופלאה, וכי מי יוכל להציל פעוט יהודי, בעת שמיליוני יהודים נטבחים!?

אך כפי שהבטיח הרב דושינסקי, כך אכן היה. בניסים גלויים הצליח הילד לשרוד את ימי השואה הנוראים. הסב מסר אותו ואת בן דודו לידי גויה הונגריה, ושלם לה הון עתק, תוך שהוא מבטיח לה שאם הילד יינצל, ישלם לה סכום כסף נוסף. אותה גויה הייתה מחסידות אומות העולם, והיא שמרה על שני הילדים במסירות נפש, כל אימת ששמעה שהקלגסים הארורים מחפשים אחרי יהודים, החליפה מקום מחבוא.

פעם אחת הלשינו השכנים הארורים שהיא מחביאה ילדים יהודיים, והקלגסים הגיעו אליה. היא הכחישה בכל תוקף, ואז לקחו את בעלה ואיימו עליה, שאם לא תגלה היכן הילדים, הם יהרגו את בעלה. הגויה המשיכה להכחיש, והארורים ירו בו למוות. עד כדי כך הייתה גדולה מסירותה למען הילדים!

בגמר המלחמה, נותרו הילדים בריאים ושלמים. כאשר החלו להגיע רשימות הניצולים, גילה הרב וואזנר כי בנו נכלל ברשימות, והוא נמצא בלונדון. כך התקיימה הבטחתו של הרב דושינסקי, והבן הגיע אל הוריו בריא ושלם.

אלו הן רק מקצת מהתלאות שעבר הרב במהלך השנים, כאשר בכל מצב המשיך לעמול בתורה, עד שיצא שמו למרחקים.

כבר בגיל עשרים ושש התמנה הוא למורה הוראה ולדיין בעדה החרדית בירושלים. היה זה דבר מופלא ויוצא דופן, עד שבאחד מעיתוני אותה תקופה פורסמה הידיעה המופלאה, שה'עדה החרדית' מינתה אברך צעיר לדיין. שמעו הגיע עד לאוזני ה"חזון איש" שהתגורר בבני ברק, והוא פנה אליו בבקשה שיבוא לכהן כרבה של שכונת "זיכרון מאיר" בבני ברק.

ואכן, הרב וואזנר הגיע לבני ברק, שם הקים את ישיבתו הגדולה, ישיבת "חכמי לובלין", הרביץ תורה ברבים, פסקו שהופיעו בספרי "שבט הלוי" התפרסמו בעולם כלו, והוא העמיד אלפי תלמידים, המפוזרים בכל קצווי תבל.

נכדו היה שכני לבנין כמה שנים, ופעם, כשעמדתי להיכנס לבניין הופתעתי לראות את הגאון זצ"ל. הוא שוחח עמי זמן ארוך והתעניין בעניין התשובה, כשהוא מוסיף בענווה ובמתיקות שפתיים בדרך הלצה: "היה חלקי עם חלקך...".

וכל זאת, החל מ'כלום'. כאשר הוא הגיע לארץ, וכותנתו לעורו בלבד, אבל התורה הקדושה גידלה ורוממה אותו, וממנה יצא שמעו לכל קצווי תבל.

הרב וואזנר זצ"ל קיים בנפשו "אדם כי ימות באהל", המית עצמו באוהלה של תורה כפשוטו, והתקיימו בו דברי המשנה באבות (פרק ו): "כל העוסק בתורה לשמה - זוכה לדברים הרבה".

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

מיד כאשר מסרתי את הכתר לגולל התכופף אלי הרב פלמן תפס את ידי בחביבות ואמר לי משפט קצר באהבה רבה: "אם תלמד טוב אז גם על הראש שלך יהיה כתר תורה". מעולם לא דיברתי עמו, ומסתמא הוא לא ידע מי אני, אבל המשפט שאמר לי, נתן לי כאילו בעיטה לגבהי גבהים!

שלשה סיפורים מיוחדים מדרכי החינוך המיוחדים של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

על בן יאמר בספר מלחמות ד' (כא יד)

שנות בחרותי לתורה. וכיון שלמדתי יותר טוב, לאחר כשבוע אמרתי לו ביאור נוסף בסוגיה, ובשעת מעשה חשב על הדברים בשתיקה. אך למחרת לפני השיעור קרא לי ואמר: חשבתי על הדברים שאמרת אמש כתשובה על מה ששאלנו, וזו תשובה אמיתית. ושוב הוציא קונטרס נוסף בשמחה והעניק לי כהכרת טובה על התירוץ הנכון שלי. וראיתי שהוא באמת שמח מהחידוש התורני שלי.

ולכן אע"פ שאינני מכיר אותך אישית, אני אעזור לך אפילו עד אור הבוקר לסחוב חבילות. כי אביך הטעין לי חבילות של תורה, והאיר לי את חיי השיבה כאור הבוקר. תספר לו על כך, והוא יאמין לך, כי יזכור אותי ואת המתנה שנתן לי. תודה.

הרב מלביש כתר על ראשו של ילד

כיום, הוא מגיד שיעור בשיעור ג' בישיבה קטנה בבית שמש. והוא סיפר.

בשיעור א' בישיבה קטנה, הייתי בחור חלש בלימודים, בקושי למדתי, ולא הבנתי את הנלמד. הייתי נחשב לבחור חלש בכל קנה מידה. תלמיד חכם פלוני סידר לי חברותא מדי ערב בבית הכנסת 'נחלת משה' בבני ברק.

ראיתי את ר' בן ציון מפעם לפעם והוא ראה אותי אבל מעולם לא דיברנו, מה לילד קטן בשיעור א' בישיבה קטנה עם רב המקום.

אחד מבניו של הרב פלמן סיים את שמחתו באולם שמחות בבני ברק. השעה הייתה אחת וחצי אחרי חצות לילה. בני המשפחה המתינו לעגלה גדולה לסחוב את המתנות ולסרוך את הרגליים לבית, מתוך שמחה. לפתע נעצר לידם רכב, ובתוכו ישב יהודי חסידי לא צעיר. הוא הציץ לראות מי ומי העומדים כאן ברחוב, ואז בבת אחת פתח את החלון בהארת פנים והתעניין: "להיכן צריכים?" "לרחוב עמוס".

"אתם יכולים להיכנס לרכב שלי". הוא לא רק דיבר, אלא יצא מהרכב לקראתם, פתח את הדלתות, העמיס את כל המתנות. כמה מבני המשפחה נדחקו ונכנסו לרכב. הוא הביא אותם עד לפתח ביתם.

הם הביטו זה לזה כל הדרך, תמהים להבין מי הוא האליהו הנביא שהגיע כך באישון לילה לסייע להם, אין להם שום היכרות עם הדמות. (הם חששו לשאול "מי אתה?" שמא הוא ידיד וותיק ורק העייפות שלהם מטשטשת את הזיכרון). כך כארבעים דקות הוא חג סביבם, עד שכל המתנות והחוגגים הגיעו למענם בשלום ובשלווה. ברגעים האחרונים, הוא פנה לפתע לבעל השמחה - בנו של ר' בן ציון: אומנם אתה לא מכיר אותי, אבל אני מכיר אותך, או יותר נכון את אביך.

לפני שנים למדתי בישיבת מכונבקה, בשנים שהרב פלמן זצ"ל מסר שיעורים שם בישיבה לבקשת האדמו"ר זצ"ל.

למען האמת באותה תקופה לא הייתי בחור כל כך טוב, עד ש... עד שבאחד מהשיעורים, הרב פלמן שאל סתירה משני מקומות במסכת, ועניתי לו סברא לחלק ולתרץ את הסתירה. בעת שעניתי הוא הקשיב ואמר כי זו סברא טובה, והסביר לתלמידי השיעור מה שאמרתי. והנה. באותו יום בשעות הערב, שלא כרגיל ולא כמתוכנן, הגיע לישיבה וחפש אותי. כאשר מצאני, ניגש אלי בשמחה כאשר בידו קונטרס "שלמי תודה" שיצא לאור באותם ימים, ואמר: באתי לכאן לישיבה כדי לתת לך מתנה עבור הסברא שאמרת הבוקר, כיון שעד עכשיו אני נהנה מהסברא שאמרת.

הדבר עשה עלי רושם אדיר. ומאותו לילה נהייתי 'מחובר' יותר לסוגיא, ולגמרא, והיחס הזה נתן לי דחף עצום ללמוד, ומאותו ערב ניצלתי את

יום אחד בסוף הקיץ התקיימה בקהילה 'הכנסת ספר תורה'. מנהג המקום שלפני שמכניסים את הספר תורה לארון קודש, קוראים בו בתורה, ובסיום מגביהים את הספר - הגבהה וגלילה. בעת ההגבהה נדחקתי במקום והחזקתי את הכתר של הספר כדי למסור אותו לגולל. מיד כאשר מסרתי את הכתר לגולל התכופף אלי מישוהו - הרב פלמן - תפס את ידי בחביבות ואמר לי משפט קצר באהבה רבה: "אם תלמד טוב אז גם על הראש שלך יהיה כתר תורה". מעולם לא דיברתי עמו, ומסתמא הוא לא ידע מי אני, אבל המשפט שאמר לי, נתן לי כאילו בעיטה לגובה. לגובה? לגובה גבהים! אינני יכול להסביר את זה, אבל קיבלתי חיזוק. תפסתי את עצמי ללימודים ברצינות בשקידה וברצון עז, ועליתי על דרך המלך. מידי פעם כאשר היה לי קצת קשה נזכרתי במשפט |אם תלמד טוב יהיה על הראש לך...". המשכתי את השטייגן במ בשיבה גדולה. והיום הנני ר"מ בשיבה בשיעור ג'. לא שזה הכוונה ל'כתר' על הראש. כי 'כתר תורה' שעל הראש לא נמדד דווקא במשרה כזו או אחרת. אבל זה רק ביטוי למצב שלי מול מה שהייתי לפני שר' בן ציון ניסה להניח לי את הכתר על הראש.

מאותו יום, לא נתן הילד לאביו מנוחה

יהודי מהקהילה, לחש באוזני הרב פלמן והתאונן "לילד שלי אין כל כך חשק וטעם בלימוד". הוא פירט את הרקע והמצב הכללי של החיידר, המלמד והילד. "אני כבר אדבר עם הילד" - תגובת הרב. הרב חיפש את הילד לפגישה אקראית, ואמר לו: "שמעתי עליך שאתה לומד טוב, הייתי מעוניין שתשמח אותי ותבוא ביום שישי להגיד לי מה למדת בהמשך השבוע בחיידר. מאותו יום, לא נתן הילד לאביו מנוחה, ובמשך כל ימות השבוע

ביקש ממנו שילמד איתו, כדי שיוכל להגיד לרב את מה שלמדו בחיידר. אבא למד איתו ברוע ובמתנינות. ביום שישי, הוא הגיע. הרב שמע ממנו את כל מה שלמד, ולאחר מכן אמר לו: "אני רוצה לכתוב לך תעודה שידעת מצוין". הרב לקח דף וכתב בשבח, בסיום הכתיבה הוציא את החותמת של הרבנות (שהשתמש בה רק לעיתים רחוקות) והחתיים אותה. אחר כך אמר לילד: "שימחת אותי מאוד, ואני רוצה שתמשיך לבוא אלי, בכל יום שישי". כך נמשך הדבר ג' חודשים.

אבי הילד סיפר לימים בחיך, כי בשעתו כמעט 'הצטער' על שהסכים שהרב ילמד עם הילד שלו, כי הילד לא נתן לו מנוחה והגיע לכולל, יום יום, לא ויתר, "הרב העביד גם אותי... עד שנאלצתי להשקיע בילד. אך הבנתי כי זו טובתו האמיתית של הילד. ולמדת אותו בסבלנות".

חלפו כמה חודשים, והרב אמר לאביו של הילד, כי לדעתו כבר חזר לו החשק ללימודים, ואין עוד צורך ללמוד איתו. ובעזרת ה', אמר הרב, השבוע רצוני לתת לו שלושה חלקי "שלמי תודה" כמתנה על בחינותיו במשך 3 חודשים. האב הציע, כי הוא ירכוש סט של רמב"ם מהודר, ויביא את הספרים לבית הרב, והרב יכתוב עליהם את ההקדשה, ויתן את הספרים לילד.

כאשר נכנס הילד ביום שישי, אמר לו הרב: "כיון שבחנתי אותך במשך 3 חודשים וכל שבוע ידעת יותר ויותר טוב, ומאוד נהניתי ממך, לכן מעניקים לך את הרמב"ם הזו כמתנה". הרב הוציא את הכרך הראשון של הרמב"ם וכתב הקדשה מיוחדת. כיום, ילד זה הוא מחשובי תלמידי החכמים בעירו. וברור לו כי סולם העלייה שלו נרכש באותם 3 חודשים, שהפכו לו את התדמית העצמית הירודה שהיה נתון בה.

(מתוך הספר 'ספר ללא שם')

דרשו יוצא למבצע חלוקה של אלפי ספרי קודש

ארגון 'דרשו' במבצע ענק של חלוקת ספרים לבתי כנסת והיכלי התורה בכל רחבי הארץ

עד לפתח ביתו של הגבאי, או לבית הכנסת, לפי בחירתו. זאת, בכפוף לתשלום סמלי והשתתפות של 30 שקלים עבור דמי המשלוח. הנהלת 'דרשו' מדגישה, כי ההחלטה לאלו בתי כנסת לשלוח ספרים, ואלו יצטרכו להמתין לחלוקה הבאה, תתקבל רק לאחר שיצטברו הטפסים השונים, לפי קריטריונים שנקבעו על ידי ההנהלה. בכל מקרה, דמי המשלוח ייגבו כמובן רק מבתי הכנסת שבקשתם לקבל ספרים תאשר.

חשוב לציין, כי בחלוקה זו, חובה למלא את הטופס הממוחשב, ולא יתקבלו פקסים או פניות טלפוניות למשרדי דרשו ואת הפנייה ניתן למלא אך ורק בעמדות 'נדריים פלוס'.

מדובר בספרים המודפסים בהוצאה לאור שע"י הארגון, ובחלוקה המתבצעת על פי צוואת מרנא החפץ חיים זצוק"ל, שכל המדפיס את ספריו יעניק ארבעה אחוזים מהם לבתי מדרש ללא כל עלות.

ב'דרשו' פונים לגבאי בתי הכנסת שמעוניינים לקבל ספרים במהלך החלוקה, לפנות בהקדם ולמלא טופס רישום. את הטופס ניתן למלא בעמדות 'נדריים פלוס' טופס דרשו < חלוקת ספרים.

חשוב לציין, כי לאחר לימוד הלקחים מהחלוקות הקודמות, העומס וההוצאה הכספית הגדולה שהעניין גרם לגבאים, ולאור ההצלחה בחלוקה הקודמת, לכן הוחלט שגם הפעם יובאו הספרים במשלוח

אור לאותו יום קם הגאון הצדיק רבי הערשיל בלוי, אחיו של ר' משה, כדרכו - בחצות הלילה. פגש אותו בדרכו רבי שמואל גוטפרב, ואמר לו: "יום גדול יהיה היום! אחיך הגדול הולך להיפגש עם מלך הולנד!" ענה לו רבי הערשיל באש קודש: "הוא הולך לפגישתו עם מלך בשר ודם.. ואלו אני כעת בדרכי אל פגישתי עם מלך מלכי המלכים..."

משיחותיו של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם (יט, ז-ח)

פרשתנו עוסקת בטהרתם של ישראל, ומזכרת בה טבילה במקוה. כמו שתרגם בתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק "ורחץ בשרו במים". "ויסחי בשריה בארבעין סווין דמוי".

אחד העסקנים הגדולים והמפורסמים בירושלים של מעלה בדור הקודם, היה הרב החסיד הנודע רבי משה בלוי זצ"ל. הוא היה אחד מקברניטי היהדות החרדית שבדורו, לא רק בירושלים עיה"ק, שבה היה מקום מושבו, אלא אף בכל העולם כולו, היה מעורב תמיד בענינים הציבוריים שעל הפרק בכל עניני היהדות הנאמנה, והיה נוסע הרבה לחוץ לארץ בשליחויות ועסקניות שונות.

אחיו הגאון רבי הערשיל בלוי זצ"ל, היה אחד מגדולי התלמידי חכמים שבירושלים, היתה לו לילה - לילה קביעות של למוד בחברותא עם הגאון הצדיק המקובל המפורסם רבי אשר זעליג מרגליות זצוק"ל. הם למדו יחדו מחצות הלילה אחר 'תיקון חצות' ועד תפילת שחרית.

פעם אחת הרב ר' משה בלוי, נצרך להיפגש עם מלך הולנד, בשתדלנות עבור אחינו בית ישראל. בשביל כך היה עליו להפליג תחילה לאנגליה, ומשם לטוס בראש משלחת שלימה מגדולי הרבנים של היהדות החרדית אל מלך הולנד. העולם היהודי רעש מאותה 'משלחת' להולנד. בירושלים שחו הכל ודיברו בהתפעלות אודות התמסרותו המופלאה של רבי משה, שהסכים לרתום עצמו בדבר, והיו משוחחים רבות בעניין, ומשערים כיצד יפול דבר: האם יצליח ר' משה במשימתו, שהיתה חיונית וגורלית לטובת היהודים החרדים שבארץ ישראל, ובפרט עבור תושבי עיר הקודש ירושלים? אור לאותו יום קם הגאון הצדיק רבי הערשיל בלוי, אחיו של ר' משה, כדרכו - בחצות הלילה, ויצא לטבול במקוה כהכנה ללמוד התורה הקדושה ברתת ובזיע. פגש אותו בדרכו הגאון הצדיק רבי שמואל גוטפרב שצ"ל, ברכו לשלום ואמר לו: "יום גדול יהיה היום! אחיך הגדול ר' משה הולך להיפגש עם המלך של הולנד בעצמו!"

ענה לו רבי הערשיל באש קודש: "הוא הולך לפגישתו עם מלך בשר ודם.. ואלו אני כעת בדרכי אל פגישתי עם מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו! בתורה, בתפלה ובעבודת השם יתברך!" ורץ תכף

אל המקוה באש להבת שלהבת!

כל ימיו היה הצדיק רבי שמואל גוטפרב מספר זה המעשה, שידע האדם שיש לו 'פגישה' מסודרת עם מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו!

הוא שנא את הכבוד שנאה עזה וברח ממנו כמטחוי קשת

ענוותנותו של מחותני הגאון הצדיק רבי יעקב בלוי זצ"ל, רב שכונת סנהדריה (פאג"י), וחבר בית דין צדק דהעדה החרדית בירושלים ת"ו, היתה לשם דבר. הוא בטל את ישותו ואת עצמותו לגמרי, והיה כל כולו בטל ומבטל לתכלית תפקידו עלי אדמות בכל דבר שנדרש לעשות ולפעול. על כבודו לא חס כלל - הוא שנא את הכבוד שנאה עזה וברח ממנו כמטחוי קשת.

בתחילת נשיאותו ברבנות שכונת סנהדריה, היה חסר מקוה בשכונה. הרב זצ"ל פעל רבות ונצורות לבנין המקוה, בהימצאת מקום מתאים, בגיוס משאבים וכו' הוא ליווה את הקמת המקוה מן המסד ועד לטפחות.

כאשר זכה לראות פרי עמלו, ובנית המקוה הלכה והתקדמה יפה, דאג והשגיח כל העת מקרוב, שיבנה המקוה כראוי, כפי כל החומרות הנהגות בירושלים מקדמות דנא.

כשהתקינו את בורות המקוה ובהם החורים המיוחדים להשקה עד האוצר, הגיע הרב לבדוק אם התבצעה הבניה כראוי וכנכון ואם קיימו את כל הוראותיו. כנראה, עדין לא הושלמה התקנתו של בור המקוה במהלך בקורו ובדיקתו הקפדנית גילה בתוכו איזה שהוא ליקוי שהיה צורך לתקנו. המקום היה עדין מלא לכלוך וטיט, כבכל אתר בניה. הגם שהגיע הרב מלווה בפמליה של ראשי הקהל והאחראים על הבניה - כראותו דבר הצריך תיקון לא שת לבו לכבודו כלל. תכף פשט את החליפה והכובע נתנם ביד הגבאי. ירד בכבודו ובעצמו אל תוך בור המקוה ותקן וסדר כמו ידיו את מה שנצרך לתקן!

פעולתו זו עוררה השתאות גדולה בלב כל המתאספים. עוד רבות בשנים אחר כך היו זקני סנהדריה מספרים על גודל הענוה שהוכיח הרב בפני הקהל באותו מעשה!

להפתעתו הרבה, פתח לו הרב בעצמו את הדלת במאור פנים מיוחד

מענין לענין ספר לי אברך ירושלמי יקר, שפעם אחת בסביבות השעה אחת בלילה (!) התעוררה בביתו שאלה חמורה דחופה ביותר, שאינה סובלת דחוי. הוא לא ידע את נפשו, למי פונים בשעה מאוחרת שכזו? היכן ימצא רב פוסק שיהיה מוכן לפסוק את שאלתו בשעה מאוחרת שכזו?

הוא נזכר ששמע פעם על הגאון הצדיק ר' יעקב בלוי, רבה של סנהדריה, שנוהג לשבת רכון על תלמודו עד השעות הקטנות ביותר של הלילה. אמנם אין אלו שעות קבלה כלל וכלל, אך ההכרח לא יגונה. מחוסר ברירה נאלץ לנסות את האפשרות היחידה שהיתה לפניו. הוא נסע אפוא במונית אל שכונת סנהדריה, ובהיסוס רב נקש קלות על הדלת, כולו מלא חששות וספקות אם עושה הוא כעת את הדבר הנכון, או שמא מפריע, חלילה, את מנוחתו של הרב או של בני ביתו בשעה מאוחרת שכזו...

להפתעתו הרבה, פתח לו הרב בעצמו את הדלת במאור פנים מיוחד. ברגישותו הרבה עמד הרב מיד על חרדתו ומבוכתו של האיש. כדי להפיג מלבו כל חשש ומורא השתדל ביתר שאת לתת לו הרגשה טובה ביותר, כמי שהגיע בדיוק בזמן הנכון והנוח ביותר עבורו... הוא הכניס לביתו, הושיבו לצדו, וחזר ואמר כמה פעמים שזהו זמן נוח מאוד, וטוב עשה שבא כעת עם שאלתו, ולא המתין למחר וכו' ופסק לו את שאלתו.

בטרם יצא מן הבית קם הרב ללוותו אל הדלת. בעמדו כך בפתח אמר לו הרב: "תזכור שתמיד, בכל עת, יכול אתה לבוא לשאול! לא משנה מה תהיה השעה! אני נהנה מכך שבאים לשאול ההלכה בכל דבר, ואין סומכים על הדעה העצמית! כך ראוי לנהוג, לשאול תמיד בכל דבר ספק, ובפרט בעניינים הנוגעים לטהרתם של ישראל!"

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

מה יורה
מכבוד את
השבת
לעורר
הניווט ביום
המישי
אורי ביום
שישי

אם גם אתה מתלבט בשאלה זו, זו ההזדמנות שלך.

השבוע עשרות אלפים בעולם היהודי לומדי המשנה ברורה במסגרת 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו' מתחילים בהלכות של ערב שבת. (סימן רמ"ט)

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

לפרטים ורישום:

בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

אפתח במעשה מיוחד אותו סיפר לי העסקן הרפואי הנודע רבי זלמן לייב זילבר שליט"א ממונסיה: היה זה כשביום מן הימים פנו אליו לקחת לידו את הטיפול בהגה"צ רבי אלעזר קעניג זצ"ל רב דקהילת חסידי ברסלב בצפת. להרב קעניג היתה בעיה קשה בריאות, המצב היה נורא..

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', - הטוב הוא מאת ה' יתברך!

"עשה לך שרף ושים אותו על נס" (כא, ז-ח)

בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה משה רבינו התפלל על עם ישראל ותפלתו בוודאי התקבלה, אך בשונה מכל הפעמים בהן משה רבינו מתפלל וכשמתקבלת תפלתו רואים את התוצאה מיידית, כאן הקב"ה אומר לו לעשות שרף ולשים אותו על נס, וכל נשך יביט בו.

מה עניינו של השרף הזה?

חז"ל כבר עמדו בדבר ואמרו: "עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשך וראה אותו וחי". וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא, בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים - היו מתרפאין, ואם לאו - היו נימוקים".

לא ניתן ללמוד את דברי חז"ל כפשטותם, שמשה רבינו שם את השרף במקום גבוה וזה גרם לאדם להרים עיניו כלפי מעלה וכשהסתכל כלפי מעלה וראה את השמים, השתעבד לקב"ה, כי אז מה עניין השרף? שישים דגל גבוה! ברור אפוא שהיה עניין בהבטה בנחש דווקא.

רבינו ה"אור החיים" הקדוש כבר עמד על כך ומצא שבעה טעמים במה ההבטה בשרף דווקא תביא את היהודי לשעבד את לבו לאביו שבשמים, ואנו ניגע כאן באחד מרמזיו.

עונש הנחשים והשרפים שנשכו אותם הרי היה על מה שדברו בה' ובמשה רבינו על כך שהם צריכים לסובב את המדבר ולאכול מן ומי באר, ואינם חיים חיי אנוש סטנדרטיים. היה כאן דיבור של לשון הרע על ה' ועל משיחו, ועל כך נשכו על ידי הנחשים השרפים שהם מיועדים לבעלי הלשון כמבואר בחז"ל.

ומה היה עניינו של הנחש השרף התלוי על נס וההבטה בו?

אומר ה"אור החיים" בביאורו השלישי: "להעירם מה יקרו דברים גבוהים מדברים ארציים, כי נחש שלמטה ממית ונחש עליון מחיה, ובזה ירגישו את אשר דברו רעה על המן שבא מן השמים שהוא לחם הקלוקל, ובחרים בלחם אשר תוציא הארץ, שעליהם נאמר (ישעיהו ה, כ): 'הוֹי הָאֲמָרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע'".

ה"אור החיים" נוגע כאן באחת הנקודות הקריטיות שבהנהגת האדם, ונרחיב מעט, אבל לפני כן מעשה מיוחד אותו סיפר לי

העסקן הרפואי הנודע רבי זלמן לייב זילבר שליט"א ממונסיה.

הסיכוי להטיס אותו ולהגיע עד לניתוח היה אפסי

ביום מן הימים פנו אליו לקחת לידו את הטיפול בהגה"צ רבי אלעזר קעניג זצ"ל רב דקהילת חסידי ברסלב בצפת. היתה לו בעיה קשה בריאות, המצב היה כה גרוע ונורא שכשהסי טי הגיע לידו היה לו ברור שזה סי טי של אדם לא חי! הסיכוי להטיס אותו ולהגיע עד לניתוח היה אפסי וכל שכן להעביר גוף שבור כזה ניתוח כה מסובך היה חסר סיכויים לחלוטין, אך גברה עליו בקשתו של מרן בעל ה"שבט הלוי" צוק"ל שכדאי הוא אדם גדול זה לעשות הכל גם בספק ספיקא, ור' זלמן לייב נכנס בכל כוחו לעובי הקורה.

הכניסו אותו לבית החולים בארה"ב כשמצבו היה קשה מאוד מאוד והרופאים שהבינו שלא ניתן לעשות הניתוח מידיית, אבל חששו שלא יחזיק מעמד במצבו, הם ביקשו מר' זלמן שינסה להביא מישהו שמאוד מדבר אל הרב ויעודד אותו.

ר' זלמן נסע לאדמו"ר מסקולען זצ"ל שהיה גר בבורו פארק ושאלו

רע מגיע רק ממנו אין רע יוצא ממנו והכל הוא רק טוב - כאן היהודי שתק ולא שאל כלום.

הרב תמה מאוד, אך אמר: לבטח זקוק הוא לעוד כמה ימים כדי לעכל את הדברים ואז תבוא השאלה המיוחדת שלו, אך היא התמהמה מלבוא.

שבוע לאחר מכן, כשכבר נכנסו לשיעור הבא, פנה הרב ליהודי ושאל: "מה ארע לך, השאלות הסתיימו?" ענה ואמר היהודי: "אני רגיל לשאול על השיעור שאלה אחת או שתיים, מקסימום שלש שאלות, אבל כאן יש לי שש מיליון שאלות!!!"

נדמה כי היהודי הזה בהחלט נתן ביטוי להלך החשיבה השכיחה אצלנו: כל דבר רע בעולם, ובפרט אם הוא רע מאוד, מופנה לבורא, וזה מציק לנו וכואב מאוד. מדוע? להיכן נעלמה העצה של כל גדולי רבותינו להבין שהרע מגיע מהקב"ה וכולו טוב?

"אמבטיה לילדים קטנים"

המשגיח רבי דן סגל שליט"א, שאל זאת מזווית אחרת ובכך הוא נתן לנו את התשובה: "אמבטיה לילדים קטנים" נושא השנוי במחלוקת. ישנם תינוקות וילדים שמאוד אוהבים אמבטיה וישנם שמאוד לא אוהבים... ניקח את אותו ילד קטנטן שמאוד לא אוהב אמבטיה ואמו עושה לו והוא צורח ובוכה. בסיום האמבטיה, כשהוא כבר לבוש ומצוחצח, נשאל אותו: "אמא אוהבת אותך?"

"בטח!" יענה הילד!

מדוע? הלא עכשיו היא הציקה לו מאוד?

התשובה היא, כי הילד יודע וחי את זה שאמא דואגת לו כל היום. היא מאכילה אותו, משחקת אתו, מטפחת אותו, הוא מבין ונושם זאת שאמו אוהבת אותו ואינה מתכוונת להרע לו. גם אם אין בו דעת - יש לו את ההבנה בתת מודע שהאמבטיה שאמא עושה לו היא לתועלתו והיא דבר טוב.

למה אם כן - שאל רבי דן - איננו יכולים להבין שאבא שברא את העולם בשבילי, גם כשהוא עושה לי משהו שנראה לי רע וקשה, אינני מבין שזה הטוב ביותר עבורי?

את התשובה הוא נתן בנוסח השאלה: הילד חש ומרגיש שכל הטוב שלו הוא מאמו, ולכן גם כשהיא כביכול מציקה לו הוא מקבל שזה הטוב עבורו, וכאן בדיוק טמון החידלון שלנו. אנחנו מנסים לעצמנו את כל ההצלחות שלנו, איננו מתבוננים כמה טוב יש בעולם שהכל הוא רק מהבורא יתברך. גם כשהשגנו דברים שקידמו אותנו במציאת מקום עבודה, והמשכורת החודשית משביעה רצון - הכל נעשה על ידי הבורא יתברך. הוא חונן לאדם דעת וכך הצליח בלימודים, הוא נותן ליעף כוח וכך הצליח לעמוד במטלות הלימודיות, הוא נתן בראשם של המעבידים שלו לקחת אותו לעבודה... ועוד מיליוני פרטים שהכל סובב כדי שבסופו אותו אדם יצליח...

אך מאחר והרגשת האדם היא שאת כל ההצלחות הוא משיג בעצמו, עם כוחותיו המיוחדים, וכל מה שלא טוב ורע וקשה - זה הכל הקב"ה, ברור שאז מגיעים הטענות והשאלות.

זהו שאומר ה"אור החיים" הקדוש. נחש הנחושת בא לעורר את

מתי הרבי מזדמן למאנסי? הרבי שאל מה העניין, סיפר לו על ר' אלעזר ומה שהרופאים אמרו, הרבי קם מהמקום ואמר נוסעים למאנסי... הגבאים צעקו אבל הרבי עוד לפני שחרית! והרבי ענה זה עכשיו השחרית.

משנכנס הרבי לבית האכסניה, ר' אלעזר היה המום מביקורו של זקן האדמורי"ם, והרבי אמר לו אני אורח שלך אורח זה "אור - ח" היינו שהוא מביא אור לברכה השמינית בתפילת שמונה עשרה- רפאינו, ואז ביקש מהרב קעניג הבה ונרקוד, ר' אלעזר נתן את ידו וקם לרקוד, אך הרבי אמר לו לא לכך התכוונתי, אתם תשבו ואני ארקוד, והרבי רקד סביבו.

למעשה הרופאים לא הבינו מדוע מתעקשים לתת לו ריאה, זה לא יחזיק מעמד והוא לא יצליח לעבור את הניתוח, אך לא עמדו בפני דרישתו של הרב זילבר, וב"ה הרב קעניג חי אח"כ עוד 14 שנה!

וכאן מגיע הסיפור המיוחד

וכאן מגיע הסיפור המיוחד, לאחר שעבר יום מניחות ההשתלה שב"ה עבר בהצלחה קיבל ר' זלמן לייב טלפון מראש המחלקה באמרו שהגרוע מכל קרה, לשאלתו אם לברך ברוך דיין האמת, אמר שקרה משהו גרוע יותר, מסתבר שהחולה קיבל שיתוק פנימי. לשאלתו מדוע הוא חושב כך, ענה הרופא, שכבר עברו שעות מספר מאז פג חומר ההרדמה, והם משערים שהוא סובל יסורים נוראים והוא לא גונח ואינו מבקש שום תרופת הרגעה, הווה אומר שהוא פשוט לא מרגיש כי יש לו שיתוק פנימי.

רבי זלמן לייב החיש פעמיו לבית החולים נכנס לחדרו של רבי אלעזר כשהוא שוכב מונשם אך ער, כששאל אותו אם הוא מכיר אותו, נענע בראשו, שאלו מי הוא וביקש שיכתוב לו, כתב לו את שמו, ומי אני? כתב: אתה הבאת אותי כאן להשתלה. ראה ר' זלמן שראשו מתפקד, אמר: שואלים אם הנך צריך להגדיר את כאבך מאחד עד עשר, אחד זה קל ועשר זה הקשה ביותר, כמה הרב מגדיר את כאביו.

רבי אלעזר ענה "תשע וחצי!"

אם כן, נזעק ר' זלמן מדוע אינכם מבקשים מורפיום או כל משכך אחר?

ורבי אלעזר פושט חיוך על שפתיו ורושם באותיות של אש:

"אם הקב"ה נותן מתנות טובות למה לנסות לזרוק אותם מעליי?!!"

כאן יש לי שש מיליון שאלות!!

רבותינו מרבים לדבר כיצד היא ההנהגה הנכונה לקבל יסורים וקשיים, לראות שהם מגיעים מידו הרחומה של הקב"ה ולהבין שהם ממקור הטוב וממילא נירגע ונשכיל לחיות זאת שהכל לטובתנו.

וכבר ביטא זאת אותו יהודי חכם שהיה תמיד יודע להגיב לרבו בשיעורי ההשקפה שמסר. לא היתה פעם שלא היתה לו שאלה כלשהי על הנאמר והדברים היו צריכים להתברר טוב יותר. אך כשדיבר הרב על דברי חז"ל "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" והרחיב לבאר שהקב"ה טוב ומיטיב וכיון שכל

רק ההתחלה, והתחלתי לשאול את עצמי האם עשיתי משהו טוב בשביל לקבל את כל הדברים האלו, האם עשיתי כל כך הרבה להקב"ה בשביל שיחזיר לי את נשמתו הבוקר? בשביל שאראה, אשמע, אלך, אשב, אקום...?

ביום מן הימים פגשתי שאבדלח"ט ידיד יקר איש חסד ומעש הרב יעקב אברג'ל ז"ל

ביום מן הימים פגשתי שאבדלח"ט ידיד יקר איש חסד ומעש הרב יעקב אברג'ל ז"ל שעבר השתלת ריאה, והזוקק ללכת עם בלון חמצן צמוד, בו השתמש בחלק מהיום כדי להגביר את נשימתו, שאלתי אותו: ר' יעקב כמה אתה מוכן לשלם לי אם אני גורם לך שלא תזדקק יותר למכשיר הזה בכלל? אמר לי יש לי דירה חמשה חדרים אותה אני מוכן לתת לך, גם את עצמי אני מוכן למכור לעבד, מעבר לזה אין לי...

ואני ב"ה הולך ונושם, יושב ונושם, אוכל ונושם, ישן ונושם, ולא צריך לחשוב אפילו שאני זקוק לנשום, זה ננשם לי לבד, האם שילמתי על זה אגורה אחת?

המסקנה ברורה: כשאקבל תשובה על כל השאלות האלו, אבקש תשובה גם על השאלה הנוכחית!
ונוסיף:

הרמב"ן שואל על דברי חז"ל "וכי נחש ממיית או נחש מחיה" שלכאורה אינו מובן. בשלמא אם למשה היה שם נחש ארסי אמיתי, והיו מסתכלים עליו - היתה הווה אמינא שהנחש הזה ממיית. אבל משה רבינו הרי שם נחש דמה עשוי נחושת שהוא יצר במו ידיו. וכי יעלה על דעת מישהו שנחש זה ממיית?

אומר הרמב"ן: הלא ידוע הוא שהרופאים מזהירים שמי שנשון נחש לא להזכיר לו או להראות לו נחש, כי עצם ההיתקלות שלו עם מי שהביאו לחרדת מוות מסוגלת להרוג אותו.

הקב"ה מגלה שהוא מרפא את העולם מהמכה עצמה - "וּמְפֹתֶיךָ אֶרְפָּאֶךָ" (ירמיהו ל, יז). באופן טבעי, אם היינו מראים דמות שרף, הנחושת היא דמות הראש האדום של הנחש הארסי ביותר, הוא בעצמו יכול להביא את הנשון למוות. אומר לנו הקב"ה: תסתכלו על זה ותתרפאו, כי המכה של הקב"ה אינה מכה אלא רפואה!

אומר ה"אור החיים": תביט על הנחש ותשכיל להבין: אם התלוננת על לחם שמים, לחם ללא דאגות, ללא מיחושי בטן וללא פסולת, זה בא מתוך אותו יצר המגרה את האדם לחשוב שהוא כביכול ידאג לעצמו. תביט ותבחין כמה ההשגה העצמית דורשת עמל יגיעה, תסכול ואכזבה, לעומת הקבלה המושלמת מידו של הקב"ה.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

עם ישראל "מה יקרו הדברים הגבוהים מהדברים הארציים, כי נחש שלמטה ממיית ונחש עליון מחיה, ובוזה ירגישו את אשר דברו רעה על המן שבא מן השמים שהוא לחם קלוקל, ובוחרים בלחם אשר תוציא הארץ, שעליהם נאמר (ישעיהו ה, כ): 'הוֹי הָאֲמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע'".

תסתכל על מציאות העולם, על ההצלחות העולמיות, ותגלה כמה מזיקים יש בדרך לכל הצלחה, כמה קושי וכמה רע משתולל במה שהעולם כביכול נותן. אם אתה רוצה את הטוב - הוא נמצא רק אצל הבורא יתברך.

מעדה נפלה ושברה את הקרסול, שבירה מורכבת מאוד.

נוהג הנהגנו בסמינר באשדוד שבאמצע החורף אנו מוציאים את צוות הסמינר ליומיים של חופשה כשאת מערכת הלימודים אנו ממלאים במרצים ותכניות וכו'. במשך רוב שנות קיום הסמינר היתה רעייתי ע"ה אחראית על הביצוע של כל המערכת המשרדית והפעילויות.

באחת השנים הוצאנו את הצוות ל'ניר עציון', והיות ומטעם המלון הארוחה הראשונה היתה אחה"צ, נסעו הצוות דרך זכרון יעקב כששם הוכנה עבורם ארוחת בוקר עליהם טרחו מלפנות בוקר רעייתי ע"ה ותבדלחט"א חמותי שתחי'.

משירדו מהאוטובוס רעייתי לקחה עמה שתי קרטונים מלאים בדברי מאכל, הם הסתירו לה את שדה הראיה בירידתה מהאוטובוס, והיות והוא לא נעצר מידי צמוד למדרכה, מעדה נפלה ושברה את הקרסול, שבירה מורכבת מאוד.

קבלתי את ההודעה ויצאתי לכיון המרכז כשבמקביל אחת מהצוות התלוותה אליה למונית לכיון המרכז ונפגשנו בדרך, משהתיישבתי במונית שלהן, אותה גברת נאנחה עמוקה, הבנתי שמציק לה משהו, שאלתי אם יש לה שאלות, והיא אמרה כן, יש לי שאלות קשות מאוד, אנחנו בצוות לא עשינו כלום בשביל ליהנות ביומיים האלו, רעייתך עבדה ועמלה על כך ימים ולילות, להשיג מקום, להזמין תכניות, קמה לפנות בוקר הכינה אוכל ודאגה לכמאה מנות משובחות, מדוע בדיוק היא במקום שהיא עוסקת עם סחיבת המזון לזולת שם היא שוברת רגל, זקוקה לניתוח, קיבוע ברזל, שיקום ארוך, ובד בבד לא ליהנות רגע ממעשה ידיה??

עניתי ואמרתי, שגם לי היה לרגע שאלות אלו, אך התחלתי לחשוב כך: הבוקר קמתי, הצלחתי להזיז את אבריי, הצלחתי לפתוח עיניים ולראות את כל צבעי הקשת, אוזניי שומעות, רגליי הולכות וידי ממששות, השמש זורחת לי והחמצן נמצא בשפע, פחדתי שלא אצליח לעכל את המזון וראה זה פלא זה התעכל, וכל זה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?
חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

בהיותי בחור ב'שיבה גדולה', היה אברך שהגיע כל בוקר לשיבה לתפילת שחרית ולאחר התפילה התיישב ללמוד 'משנה ברורה'. עקבתי אחריו וראיתי שהוא עושה כך מידי יום בלי לדלג על הלימוד אף פעם. התעניינתי ושאלתי מה הוא לומד

שיחה עם הרה"ח ר' דוד וינשטיין, על השתתפותו בלימודי ה'דף היומי בהלכה'

מאת: אלעזר גולדברג

לפני כחמש שנים, בהיותי בחור ב'שיבה גדולה', היה אברך שהגיע כל בוקר לשיבה לתפילת שחרית ולאחר התפילה התיישב ללמוד 'משנה ברורה'. עקבתי אחריו וראיתי שהוא עושה כך מידי יום בלי לדלג על הלימוד אף פעם. התעניינתי ושאלתי מה הוא לומד והוא השיב לי שמשתתף בתוכנית 'דף היומי בהלכה' וסיפר עד כמה הוא נהנה מכך והחל לשדל גם אותי להצטרף. שקלתי את הדברים ולבסוף השתכנעתי ונרשמתי לתוכנית. באותה עת אחזו באמצע חלק ג', בהלכות שבת ומאז ועד היום אני לומד וגם נבחן מידי חודש. בתחילת הדרך הייתי לומד את העמוד היומי כל יום, אך לאחר נישואיי אני קובע את עיקר הלימוד בימי שישי, אז אני משלים את הלימוד של כל השבוע ולפעמים גם מוצא זמן בשעות הבוקר ללמוד את הלימוד היומי.

מאחר שההלכות הללו נוגעות לחג הפסח ולא לכל ימות השנה ומלבד זאת הרבה מההלכות שם אינן נוגעות למעשה לכל אחד. אולם מאחר שלמדתי את כל חלק ה', הבנתי שבסופו של דבר מכל הלכה יוצאת הלכה למעשה וניתן ללמוד ממנה הרבה לחיי היום יום.

• יש הרבה בחורים ואברכים שרוצים להצטרף לתוכנית, מה המסר המחזק שאתה יכול להגיד להם כדי שלא יחששו מהלימוד ומהבחינות?

לימוד של עמוד 'משנה ברורה' בכל יום זה ממש לא קשה וכאמור - יש בזה הכרח כדי לנהל חיים יהודיים. כעת כשהתחילו ללמוד הלכות שבת, הלימוד הזה נחוץ שבעתיים, כמו שכתב ה'משנה ברורה' בהקדמתו, שלולי לימוד הלכות שבת היטב כמה פעמים, בודאי ישל האדם בחילול שבת, חס ושלום.

• מה התועלת שאתה מרגיש שהתוכנית הזאת מועילה לך? ומה היתרון של הבחינות החודשיות?

תמיד ידעתי שאי אפשר לחיות חיים תורניים בלי ידיעת ה'משנה ברורה', כי זה חלק מהחיים של כל יהודי שאם הוא לא ידע הלכות מעשיות איך יוכל להתנהל בתפילות ובסעודות ובכל מהלך היום! זה מה שהביא אותי ללימוד ההלכה והמבחנים גורמים לכך שאזכור את פרטי ההלכות היטב גם זמן רב אחרי הלימוד, כי יש הכרח לסכם את כל ההלכות ובעיקר את המסקנות העולות למעשה, כי לולי זה לא ניתן להצליח במבחן.

דבר מרכזי נוסף שאני מקבל מהתוכנית הזאת, הוא הקניית הלימוד השיטתי שגורם לרציפות הלימוד. כך כאשר התחילו ללמוד הלכות פסח בחלק ה' של ה'משנה ברורה', הצלחתי ללמוד ברצף את כל הלכות פסח ולהיות בקי בהם, מה שלא בטוח שהייתי מצליח לעשות לולי התוכנית הנפלאה הזאת, בגלל ריבוי הפרטים וגם

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"מאחר והוא ילד מאוד בוגר שאלתי אותו בשיחת הפרידה שלנו, אם הוא חושב שהיה משהו שהייתי יכול לעשות כדי להיות מחנך יותר מוצלח... הוא חשב קצת ואמר לי: "אם הרב היה חסיד זה היה משפיע טוב יותר על הילדים"

וזה רבותי, סוד גדול במלאכת החינוך.
ה'חיבור' הוא השורש להצלחה בכל מה שקשור לחינוך

בכל מה שקשור לחינוך.

כמה זמן לוקח לעשות את ליל הסדר?

אני רוצה לשתף את הקוראים בדיון מעניין שהתקיים בביתי בחג הפסח האחרון. הדיון עסק בשאלה, כמה זמן לוקח לעשות את ליל הסדר?

אבל שלא תבינו לא נכון, אנחנו לא ניסינו לבדוק כמה שעות זה לוקח, אלא מה ההרגשה של המשתתפים. האם ליל הסדר היה ארוך מאוד או קצר מאוד? אולי אורכו היה סביר בעיני המשתתפים? זה התחיל מזה שאשת החיל שלי טענה שליל הסדר עבר מדי מהר, והיא זוכרת שכשהיתה ילדה זה היה הרבה יותר ארוך. הילדים הגיבו, אחד אמר שדווקא גם השנה היה מאוד ארוך והשני אמר שהשנה היה מאוד קצר, בדיוק כמו שאמא אומרת.

הרהרתי בדבר ולבסוף פסקתי את פסוקי: השאלה היא עד כמה אנחנו מחוברים ומזדהים עם מה שקורה בליל הסדר! עבור ילדים קטנים, מדובר בלילה ארוך ועמוס. אומרים טקסט לא כל כך מובן, מקיימים מנהגים שהם אומנם למדו עליהם בתלמוד התורה ואפילו בגן הילדים, אבל הם לא לגמרי מבינים את המשמעות, ולכן זה נראה ארוך במיוחד.

הרב עמרם בינעט

אחד ממאמרי חז"ל הידועים והמפורסמים ביותר, הוא זה שאמר ריש לקיש: "אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באוהל".

אם נתבונן לרגע במאמר הזה, הוא טעון ביאור. הרי ברור שאין הכוונה באדם ימית את עצמו ורק אז יתקיימו בו דברי התורה, כי אם הוא מת כיצד יוכל ללמוד תורה? אלא הכוונה היא שהוא יגיע לכזאת רמה של השקעה עד כדי מיתה, כלומר שהוא יסכים אפילו למות כדי להבין פשט בדברי הגמרא, שהוא יותר על כל טובות והנאות העולם הזה כדי ללמוד עוד כמה דקות, זה הפשט 'ממית עצמו עליה', וכשאדם לומד בכזאת רמה של השקעה, מובטח לו שהתורה תתקיים בו.

אבל עדיין צריכים אנו לשאול למה באמת? הרי יש מקצועות רבים בעולם, יש מהנדסים ומתמטיקאים, יש רופאים וטייסים, יש היסטוריונים וארכיאולוגים, כלכל מקצוע יש את החכמה שלו והתוכן שהיה צריך בעל המקצוע ללמוד כדי להגיע למה שהגיע, האם מצינו שרופאים צריכים להמית את עצמם על מדע הרפואה כדי שתתקיים חכמת הרפואה בידם? לא ולא, רק בדברי תורה צריך הלומד להמית את עצמו עליה, וכל כך למה???

התשובה היא שהתורה אינה מקצוע, וגם לא חכמה ככל החכמות. התורה היא משהו שהאדם צריך להיות מחובר אליו בכל נימי נפשו. אי אפשר בשום פנים ואופן להישען אחורה על כורסה נוחה, לשתות כוס קוקה קולה עם קוביות קרה, להניח את הרגליים במכשיר שעושה להן מסאז' נעים, ובד בבד לרדת לעומקן של תוספות במסכת יבמות. זה לא הולך!

כדי ללמוד תורה צריכים להיות שקועים בתוך התורה, לטבול בה את כל הגוף, להיות מונח רק בתורה, לשכוח מכל הנאות העולם הזה. צריכים להיות מחוברים לתורה!

זה הסוד, החיבור! כל זמן שאדם עדיין מתעסק עם דברים צדדים, הוא לא באמת מחובר לתורה, כדי להיות מחובר אליה צריכים להיות בבחינה של 'ממית עצמו', שרק זה מה שמעניין אותו, ושום דבר אחר לא תופס את תשומת לבו.

וזה רבותי, סוד גדול במלאכת החינוך. החיבור הוא השורש להצלחה

אם הוא חושב שהיה משהו שהייתי יכול לעשות כדי להיות מחנך יותר מוצלח... הוא חשב קצת ואמר לי: "אם הרב היה חסיד זה היה משפיע טוב יותר על הילדים".

"לרגע נדהמתי מהתשובה. מה זה קשור אם אני חסיד או ליטאי, אבל אחר כך הבנתי את תשובתו. אני מלמד ילדים חסידיים, החיידר הוא חיידר חסידי, וכשהם רואים אותי בהופעה קצת פחות חסידית, זה נתפס בעיניהם כאילו אני דמות שהם לא כל כך אמורים לקבל ממנה.

לרגע השבתי להודיע על התפטרות

"המנהלים של החיידר לא הבינו את זה, הם לקחו מפקח ליטאי לחיידר חסידי מתוך מחשבה שזה בכלל לא משנה, העיקר שיש יראת שמים ושאינו אדם תורני, וכמובן גם מכבד את אורחות החסידים ואת עקרונות החסידות, כך שאין שום בעיה. אבל הילדים כן הרגישו סוג של ריחוק.

"זה די טלטל אותי, לרגע חשבתי להודיע על התפטרות. אם יכולת ההשפעה שלי פגומה, אולי אני מועל בשליחות. שיחפשו וימנו מפקח חסידי שמתאים יותר לסגנון.

"אבל אחר כך העמקתי עוד בדבר, התייעצתי עם חבר טוב שמבין בנפש האדם והוא אמר לי דבר חכם: הרי אתה ממש נראה כמו חסיד. חליפה ארוכה, פאות מסולסלות, אתה דובר אידיש כשפת אם. במה אתה נראה שונה? בזה שהציצית שלך מתחת לחולצה ואתה לא חוגר בגארטל בזמן התפילה??? מה הבעיה לקנות ציצית צמר וגארטל? ב-100 שקלים פתרת את כל הבעיה!".

"זה היה נראה לי מוזר, אני אלבש ציצית מעל החולצה? זה ייראה כמו פורים! ועוד לחגור בגארטל בזמן התפילה? זה מצחיק...

"אבל אז אמרתי, אם זה מה שצריך כדי להגביר את יכולת ההשפעה שלי על התלמידים, זה שווה את המחיר.

"עכשיו תסתכל" הוא הראה לי, "אני הולך עם שתי ציציות. יש לי ציצית בד לבנה מתחת לחולצה כמו שתמיד היה לי, ויש לי עוד ציצית אחת מצמר שאני לובש מעל החולצה, אותה אני לובש רק כשאני מגיע לעבודה, עכשיו אני חוזר מהחיידר הביתה, ובבית אני פושט את הציצית הזאת, עד למחרת בבוקר. נשארתי כמו שהייתי, אבל בשביל התלמידים שלי אני 'מתחפש' לחסיד.

"ואתה יודע מה?" הוא סיים את סיפורו, "מאז שהתחלתי ללבוש את ציצית הצמר ולחגור בגארטל, ההשפעה שלי על התלמידים גדלה שבעתיים. אני מרגיש שהעבודה שלי נהיתה הרבה יותר קלה, הילדים מקבלים ממני בצורה טובה יותר, אני ממלא את השליחות שלי באופן הטוב ביותר".

האמת שאני חושב שיש כאן מסר מאוד עמוק ומאוד חיוני. סיפורו של המפקח הליטאי, הוא בעצם סיפורו של מקצוע החינוך וההשפעה, הדבר הראשון שצריך לעשות כדי להשפיע על תלמידים, זה לדאוג לחיבור! ככל שהילד יותר מחובר אליך, כך הוא רוצה לשמוע אותך, הוא שמח לציית לך, לשתף אתך פעולה, הוא מסוגל לקנות ולהפנים את הערכים שאתה רוצה להקנות לו.

בלי חיבור, אי אפשר לחנך!!!

אבל לאנשים מבוגרים, שמבינים את המשמעות, מבינים כל מילה ממילות ההגדה, וגם מחוברים לרעיונות של ליל הסדר, כי הם שמעו שיעורים והרצאות שהכינו אותם לקראת הלילה הגדול והקדוש הזה - הזמן עובר ביעף, הוא חולף מהר מדי!

למי שרוצה להתחבר לרעיון, אני ממליץ לעשות ניסיון, תנסה לקרוא טקסט שכתוב בלשון הקודש, אבל בשפה שאינך מבין. למשל מי שאינו מדבר אידיש יכול להחזיק בידיו ספר שלם שכתוב באידיש, והמילים אפילו מנוקדות. הוא יודע לקרוא את הטקסט אבל לא מבין כלום, כמה זמן אדם יכול להחזיק מעמד במשימה הזאת? רבע שעה? חצי שעה? אחר כך הוא יתפוצץ מרוב שעמום ותסכול. וכל כך למה? כי הוא לא מחובר, הוא לא מרגיש שום טעם בקריאת המילים הללו שמבחינתו הן חסרות פשר. אבל אם הוא מכיר את השפה והנושא שבו עוסק הטקסט מעניין אותו ומסקרן אותו, הוא יוכל לקרוא גם שעות ארוכות ברצף אחד בלי שום רצון לעצור את הקריאה אפילו לא לרגע. למה? כי יש חיבור!

אל תחשוד אותי בכגון דא

לפני מספר שנים פגשתי ברחובה של עיר מלמד ותיק שעבדתי לצדו בעבר באותו תלמוד תורה. הסגנון שלו הוא ליטאי ירושלמי - מראה קצת דומה לסגנון החסידי עם חליפה ארוכה, זקן ארוך ופיאות מסולסלות הם גם מדברים אידיש במשפחה, אבל הוא ליטאי לכל דבר, למד בשיבות ליטאיות ולשם גם שולח את ילדיו ללמוד.

והנה אני רואה שחל שינוי משמעותי בהופעה שלו. אני הכרתי אותו כאחד שלובש ציצית מבד לבן מתחת לחולצה, כפי שנוהגים הליטאים בדרך כלל, שמוציאים החוצה רק את חוטי הציצית בעוד הבגד עצמו מוסתר מתחת לבגדים, והנה אני רואה אותו עם ציצית צמר מעל החולצה. זה היה שינוי מאוד חריג ולכן שאלתי אותו מיד בפליאה לא מוסתרת: "מה קרה? החלטת להיהפך לחסיד לקראת היציאה לפנסיה???"

"אל תחשוד אותי בכגון דא", השיב לי באותה נימה, "ליטאי נולדתי וכנראה כך גם אמות בבוא העת. הציצית הזאת שאני לובש מעל החולצה, זה חלק מהעבודה שלי כמחנך!".

כמובן שהתשובה שלו סיקרנה אותי. ביקשתי ממנו הסבר קצת יותר מפורט והוא נענה בשמחה:

"אתה מכיר אותי", הוא אמר, "אני רואה בשליחות שלי כמחנך, כשליחות קדושה ויקרה מאוד, ואני עושה כל מה שאפשר כדי לעשות אותה בצורה הטובה ביותר. אני משקיע בתלמידים שלי את כל הנשמה, ומרגיש שיש לי קשר עמוק על כל אחד מהם. לכן, בסיומה של שנת הלימודים, אני תמיד משקיע זמן כדי להיפרד באופן אישי מכל אחד ואחד מהתלמידים העולים לשיבה.

"כך עשיתי גם בשנה שעברה, וכשהגיע תורו של אחד התלמידים להיפרד ממני, הרגשתי שהפרידה שלו קשה עלי במיוחד, ממש השקעתי בו וקידמתי אותו, הרגשתי שהטבעתי חותם עמוק בילד הזה ושב"ה אני עוד עתיד לשמוע עליו הרבה דברים טובים.

"מאחר והוא ילד מאוד בוגר שאלתי אותו בשיחת הפרידה שלנו,

ואספר כאן מעשה נפלא שאירע ביודעי ומכירי, וממנו ניקח לעבוד את ה' בחיזוק גדול באמונה בהשגחה פרטית וללמדנו מוסר לעבודת ה'. המעשה אירע ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת בחוקותי, כ"ג אייר בשנה זו, שנת תשפ"ד.

הרב אברהם פוקס עם סיפור מפליא על נפלאות ההשגחה הפרטית, בראי הפרשה

זאת תקת התורה (יט ב)

ישנו מאמר חז"ל נפלא במדרש תנחומא בתחילת פרשתנו. בתוך הדברים מביא המדרש את הפסוק המוכר מתהילים ק"ד - "זֶה הַיָּמִים גָּדוֹל וְרָחֵב יָדַיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מְסַפֵּר" - מהו? לְלַמְדָּה, שְׁבַכְל דְּבַר, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ, וְלֹא בְּרֵא דְבַר אֶחָד לְבַטְלָהּ. וּפְעָמִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ עַל יְדֵי צְפָרְדַּע, וּפְעָמִים עַל יְדֵי יָתוּשׁ, וּפְעָמִים עַל יְדֵי צְרָעָה, וּפְעָמִים עַל יְדֵי עֶקְרָב.

מיד לאחר מכן מביא המדרש צרור עובדות על בריותיו של הקב"ה שעשו את שליחותו, וכמה שניסו להפריע להן או מכשולים שהיו בדרכן שום דבר לא מנע זאת מהן, כמו אותו עקרב שהיה בדרכו לפגוע באדם, וכשהגיע לנהר גדול רכב על גב צפרדע עד לגדתו השנייה כדי להגיע אל היעד שנגזר עליו וכן כמה וכמה עובדות.

בהמשך עובר המדרש מבעלי חיים שעשו את שליחותם, לחפצים דוממים: "רַבִּי (יְצַחְק בֶּן) אֶלְעָזָר הָנוּה מְטִיל בְּשׁוּנֵי תְּאֵ דְיָמָה דְקִיסְרִי, וְכו' וּבִתְרַגּוּם לְלִשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר טִיִּל בַּחוּף יָמָה שֶׁל קִיסְרִיָּה, מִצָּא קוּלִיא (רש"י בירמיהו (נב יט) מבאר שהכוונה לאגן - גיגית, או כד).

הוא ניסה לסלק את הקוליא מהדרך כדי שלא תזיק עוברי דרכים אבל הוא מצא אותה שוב ושוב על אם הדרך למרות שסילק אותה מספר פעמים, והבין שכנראה מיועדת לה שליחות. אחרי מספר ימים עבר שם שליח עם כתבים רעים על היהודים, נתקל בקוליא ומת, כלומר הקוליא היתה מונחת שם כדי להציל את היהודים ככל הנראה מפני הגזירה.

כלומר, רואים אנו שכל חפץ וכל בעל חי נמצא בדיוק במקום שבו הקב"ה רוצה שהוא ימצא, כדי לבצע את שליחותו.

ואספר כאן מעשה נפלא

ואספר כאן מעשה נפלא שאירע ביודעי ומכירי, וממנו ניקח לעבוד את ה' בחיזוק גדול באמונה בהשגחה פרטית וללמדנו מוסר לעבודת ה', כיצד לפעמים יכול חפץ שצריך להגיע לעיר אחת, למצוא להימצא במרחק של מאות קילומטרים ממנה, כי כך הוא יגיע מהר יותר ליעדו:

וכך היה המעשה עם יהודי שסיפר לי את המעשה בעצמו, אבל ביקש שלא אפרסם את שמו ולכן לצורך העניין נכנה אותו ר' יצחק זיידנברגר.

ר' יצחק הוא אברך משכמו ומעלה, יושב באהלה של תורה והוגה בתורה הקדושה בשקידה רבה.

זכה ר' יצחק והתברך גם ב'אשת חבר' עטרת בעלה, אשת חיל אמיתית שגם עובדת מספר שעות ביום כדי להביא טרף לביתה ולאפשר לבעלה לשקוד על דלתי התורה והעבודה, ולצד זה היא גם עקרת בית למופת, שעושה את כל עבודות הבית בזריזות וביסודיות ומגדלת את הילדים בנחת ובשמחה ב"ה.

המעשה אירע ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת בחוקותי, כ"ג אייר בשנה זו, שנת תשפ"ד.

הרבנית זיידנברגר הכינה את כל מאכלי השבת כמנהגה מימים ימימה, ולאחר שהשלימה את הבישולים, פנתה גם להשלים את מלאכת הכנת הסלטים לכבוד שבת קודש.

וזאת למודעי, שמשפחת זיידנברגר מחמירה מאוד בכבוד שבת ובעניין של הסלטים לכבוד שבת, לצאת ידי חובת כל השיטות.

כי הרי ידוע הפסוק שנאמר בתורתנו הקדושה "ושמרתם את חוקי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", ודורשי רשומות דרשו אותו על עניין הכנת הסלטים לכבוד שבת.

המקילים נהגו להסביר ש"וחי בהם", הכוונה לעשות 'סלט חי' לשבת, דהיינו סלט עם ירקות שאינם מבושלים, זו דברי המקילים, אבל המחמירים מצאו כאן רמז לכך שצריכים להכין 'ח"י סלטים',

בכל יום, בואו נלמד היום ברצף אחד, וכך נוכל לצאת מהכולל שעתיים וחצי לפני הזמן הרגיל, ניקח טנדר או שניים, וניסע יחד לטבריה, כדי לומר את תפילת השל"ה על ציונו של רבינו השל"ה הקדוש!
ההצעה נשמעה תחילה קצת תלושה מהמציאות, איך ייתכן הדבר, הרי מקום מנוחתו של השל"ה הקדוש הוא בטבריה, ואנחנו נמצאים בעירנו בית שמש, איך נגיע מכאן עד לטבריה עוד לפני השקיעה??? אבל הם חישבו את החישובים והתייעצו עם נהג הסעות שהודיע שהוא זמין והעריך שיספיק להגיע לטבריה לפחות חצי שעה לפני השקיעה.

חמש דקות נוספות של התייעצות וההחלטה נפלה.

חמש דקות נוספות של התייעצות וההחלטה נפלה. נוסעים לטבריה!!!

מיהר ר' יצחק לצאת החוצה כדי להתקשר לרעייתו ולהודיע לה שהיום ייעדר בשעות הצהריים מהבית, כדי להתפלל על הילדים שלהם.

אבל היא, רוח אחרת היתה עימה: "טוב שאתה מתקשר", אמרה לו כשהיא כמעט כועסת, "אתה זוכר שקיבלת על עצמך להיות אחראי לרכישת החלק החילופי של המג'מיקס???"

אה, המג'מיקס! בטח שהוא זוכר, אוי ואבוי, היא כבר הוציאה את המכשיר מהארון כדי להתחיל בהכנת הסלטים הידועים לשם ולתהילה, ומתברר שכלי העבודה המרכזי שלה אינו זמין לפעולה... הוא מיהר להתקשר למוקד השירות של החברה, ושאל היכן משיגים את החלק החסר.

"מדובר בחלק די יקר", השיב לו הנציג האדיב, "העלות שלו כ-300 שקלים, אבל אני מזהיר אותך מראש שהוא לא נמצא בכל מוקדי השירות שלנו, כי נדיר מאוד שהוא נשבר. אני אתן לך את הטלפון של החנות שנותנת שירות בבית שמש, ותבדוק מולם אם יש להם את החלק החסר!"

ר' יצחק התקשר, אבל לא, נותן השירות בבית שמש הבהיר לו שאין בידו החלק הנדרש.

הוא שב למוקד השירות הארצי והתחיל לבקש את הטלפונים של כל מוקדי השירות הנמצאים באזור, ירושלים, מודיעין, קריית גת... יש לו חבר שלומד שם בכולל ויכול אולי להביא עבורו את החלק... אבל אז נפל במוחו רעיון מבריק... "אני נוסע הרי לטבריה' חשב בינו ובין עצמו ומיד ביקש מנציג השירות: "בטבריה יש לכם חנות שנותנת שירות???" הנציג ענה בחיוב וגם נתן לו את המספר.

ר' יצחק מיהר להתקשר, ובעל החנות הטברייני ענה לו בחיוב: "כן יש לי את החלק, איפה אתה גר???"

"אני גר בבית שמש", השיב לו ובעל החנות הופתע, "בית שמש, אז מה אתה מתקשר לחנות בטבריה, לא מצאת משהו יותר רחוק???" "לא לא", אמר לו ר' יצחק, "אתה לא מבין, אני גר בבית שמש, אבל בעוד כמה שעות אני נוסע לטבריה, היום אנחנו באים על כל

וכבר הקדמנו ואמרנו שבביתה של משפחת זיידנברגר החמירו מאוד במצווה גדולה וחשובה זו, ונקטו בה כדעת המחמירים: ח"י סלטים בכל שבוע ושבוע - סלט בל ייעדר!!!

כמובן שכשמכינים ח"י סלטים יש צורך להקדיש לכך זמן רב, וההכנות מתחילות כבר מצהרי יום חמישי, ובנוסף צריכים את הציוד המתאים ומה לנו מתאים למטבח שכזה יותר מאשר מעבד מזון מסוג 'מג'מיקס', שנודע בשערים בטיבו ואיכותו וביכולתו לקצוץ את הירקות בשלל צורות בלא שום קושי בהתאם לסוג הדיסקית המותקנת עליו לפי העניין והצורך.

ואכן, גם ה'אשת חבר' של ר' יצחק, הלא היא הרבנית זיידנברגר הצטיידה זה מכבר במג'מיקס ראוי לשמו, ובאמצעותו היא מכינה את הסלטים הרבים לכבוד שבת קודש.

עמלה האברכית על הכנתו של הסלט ה-18 והאחרון לאותו שבוע

דא עקא, שבאותו ערב שבת של פרשת בחוקותי, בעוד ר' יצחק מקמט את מצחו כדי לנסות ולזכור את כל 42 הפירושים של רבינו האור החיים הקדוש על הפסוק הראשון של הפרשה, עמלה האברכית על הכנתו של הסלט ה-18 והאחרון לאותו שבוע, ובעיצומה של המלאכה נשבר לפתע אחד החלקים של המכשיר, והפך אותו בלתי ראוי לשימוש עד שיוחלף אותו חלק.

המקרה הלא נעים לא השבית כלל וכלל את שמחת השבת. אשת החיל המשיכה את מלאכת חיתוך הירק באופן ידני, בעודה מצהירה באוזני בעלה, שעליו מוטלת האחריות לדאוג לרכישת חלק חליפי במקום זה שנשבר. אם לא ידאג לכך מיד אחר השבת, ייווצר מצב שבו שבוע הבא הם יאלצו חלילה וחס להסתפק במספר נמוך יותר של סלטים לכבוד שבת כשיטת אותם 'המקילים' או לאותה בושה!!!

ר' יצחק סבר וקיבל, הוא העמיס על שכמו את האחריות לדאוג לרכישת החלק החליפי ביום ראשון בעז"ה, ומיד צלל אל תוך האור החיים הקדוש שש ושמח בפירושו הנפלאים.

השבת עברה עליהם בהתרוממות הרוח ב"ה, וביום ראשון שב ר' יצחק לתלמודו ושקע בסוגיא הנלמדת על למעלה מראשו. מי זוכר בכלל שיש דבר כזה מג'מיקס, ושצריכים לדאוג לחלק חליפי. כך נשכח הנושא מזכרונו ביום ראשון וגם בימים שלאחריו.

יום חמישי של פרשת במדבר מיהר לבוא, והשנה יצא זה בערב ראש חודש סיון.

נו... ערב ראש חודש סיון זה הרי היום שבו כולנו אומרים בחיל וברעדה את תפילת השל"ה להצלחת הילדים בתורה וביראת שמים, שלא יארע פסול בנו ובזרעינו עד עולם, ושיהיו כל יוצאי חלצינו תלמידי חכמים יראים ושלמים.

בכולל בו לומד ר' יצחק היתה התעוררות גדולה לעניין, ולפתע הציע אחד האברכים הצעה שהאברכים לא יכלו לסרב לה: במקום שנצא הביתה ל'בין הסדרים' בשעה 13:00 ונחזור לכולל בשעה 15:30 כמו

'מעולם לא ראיתי את הציון 100% על שום מבחן שהשתתפתי בו, כאשר הגעתי לישיבה, מאוד חשיתי, אך החלטתי לנסות. התאמצתי וראיתי אז לראשונה את הציון 100% מתנוסס על הדף. כמובן שהתרגשתי מכך מאוד ומיהרתי לשמור את הדף ולהראות אותו להורי'

ראש ישיבת 'אחינו' הרה"ג רבי מיכאל ברלין,
על הקניית תחושת ההצלחה בקרב תלמידי הישיבה המתחזקים.

מאת: אלעזר גולדברג

ישנם תלמידים רבים שחווים קושי רב בהבנת הגמרא, מה שעלול לגרום לתחושת כישלון וחוסר סיפוק. ראש ישיבת 'אחינו' הרב מיכאל ברלין שליט"א משתף בשיחה מיוחדת על אחד מהפרוייקטים המוצלחים שמעניקים את ההזדמנות לכל תלמיד לחוות הצלחה אמיתית ולהתחבר בעקבות כך ללימוד הגמרא. 'אצלינו', פותח הרב ברלין את דבריו, צוות הישיבה של 'אחינו' עמל ימים ולילות על מנת להקנות לתלמידים את תחושת ההצלחה למרות הקושי. כאשר בחור מגיע מכיתה ח' מממקום שלא היו בו הרבה לימודים תורניים, הוא נכנס בשנה הראשונה אל מסלול לימודים מיוחד הנקרא 'מכינה', שכשמה כן היא - שנת הכנה ללימוד גמרא בישיבה. אחת המטרות של שנת ה'מכינה', היא להכניס את הנער בשערי עולם התורה בהדרגה. כאשר נער שאינו מחובר לתורה ולמצוות מגיע לישיבה, הדבר עלול להפחיד אותו, הוא אינו מכיר את העולם החרדי ואינו יודע כיצד לגשת ללימוד רצוף של גמרא במשך שעות רבות. אולם, כאשר הוא יודע שמגיע ל'מכינה' בה תוכנית הלימודים יותר מתחשבת בצרכיו ובהרגליו, הוא פחות חושש.

לשוט בשו"ת...

בשנה זו של ה'מכינה' ראינו שישנם תלמידים רבים שאינם מצליחים להבין בקלות את השפה של הגמרא ובודאי שאינם מצליחים לקלוט את מהלך הסוגיה. זה יצר תחושת כישלון צורב וכתוצאה מכך הם החלו להתנתק ולא התעניינו בלימוד. החלטנו לעשות משהו כדי שירגישו שהם אכן מצליחים וירצו להתאמץ בשביל זה. לצורך כך ייסדנו את תוכנית "לשוט בשו"ת". במסגרת תוכנית זו אנו עורכים מידי יום 20 שאלות על החומר הנלמד באותו יום. מדובר בשאלות פשוטות ומאוד קלות, כגון פירוש מילולי של מילה בגמרא, כשהמטרה היא להעניק לכל בחור את ההזדמנות להשיב על השאלות הללו בהצלחה וכך ירגיש יותר מחובר לחומר שלמד וירצה להצליח גם ביום הבא. כך למשל השנה כשלמדנו פרק 'לולב הגזול' במסכת סוכה, השאלות היו כדוגמת: מה הוא לולב הגזול? מה דינו של לולב הגזול? מה הוא

לולב היבש? מה דינו של לולב היבש. וכן על זה הדרך - שאלות פשוטות וקלות שבהקשבה קלה ניתן להשיב עליהם. קראנו לתוכנית זו בשם "לשוט בשו"ת", כדי שהתלמידים לא ירגישו שמדובר ב'מבחן' מפחיד, אלא אדרבה - משהו שנותן להם את האפשרות לסכם את החומר היטב ולשחות' בחומר. כמובן שתלמיד שמצליח להשיב בהצלחה על כל השאלות הללו ומקבל ציון טוב, מרגיש שהוא מצליח וזה נותן לו סיפוק להמשיך להקשיב ולהצליח.

שאלות החזרה מחולקות לתלמידים במשך ארבעת הימים הראשונים בכל שבוע, וביום חמישי אני לוקח את 80 השאלות שהצטברו ומוציא מתוכם שש שאלות מרכזיות ומהן נעשה ה'מבחן' שבועי' בו הבחורים צריכים להשיב על חמש שאלות ועוד 'שאלת בנוס'. כמובן שהמבחן יותר משמעותי עבור הבחורים, הם מרגישים שזה משהו רציני יותר שצריך להתכונן אליו, אבל מי שכבר השיב על 80 השאלות היומיות בהצלחה יודע שהמבחן עשוי מתוך שאלות אלו וזה לא כל כך מפחיד אותו וכך הוא משיב בביטחון על כל השאלות ומקבל ציונים נהדרים ובעקבות כך מרגיש מוצלח ומקבל דחיפה גדולה להמשיך להשקעה בלימוד.

מעולם לא הרגשתי תחושת הצלחה, עד שהגעתי לישיבה...

אספר על בחור מוצלח שהוכיח לי עד כמה תורמת התוכנית והופכת נערי רחוב לבני תורה. בקעמפ שאנו עורכים כל שנה בקיץ, אנו נוהגים לייחד 'לילה לבן' בו תלמידי שיעור ד' שסיימו את הישיבה יושבים יחד איתי, סביב שולחן ערוך עם פיצוחים ממתקים ושתיה ומשוחחים על החוויות שלהם משנות לימודם בישיבה.

בשנה שעברה, באותו 'לילה לבן', אחד הבחורים ביקש לספר על חוויה מיוחדת שלו שבזכותה הוא הפך לבחור מתמיד ולמדן והתקבל לישיבה גדולה מצויינת, וכך הוא סיפר: כל חיי לא הצלחתי במבחנים. מעולם לא ראיתי את הציון 100% על שום מבחן שהשתתפתי בו, מן השמים סובבו שדוקא כאשר הגעתי לישיבה, בשנת ה'מכינה', אז נוסדה תוכנית "לשוט בשו"ת". כשקיבלתי את שאלות החזרה בפעם הראשונה, מאוד חששתי מתחושת הכישלון, אך החלטתי לנסות. התאמצתי וראיתי אז לראשונה את הציון 100% מתנוסס על הדף. כמוכן שהתרגשתי מכך מאוד ומיהרתי לשמור את הדף ולהראות אותו להוריי היקרים, שיראו שאני מתחיל להצליח סוף סוף... מאותו יום והלאה קיבלתי מוטיבציה אדירה להשקיע בהקשבה ובחזרה על החומר הלימודי כדי להמשיך להצליח בשאלות החזרה ובמבחנים השבועיים.

אותו בחור הוסיף וסיפר: גם במבחנים התקופתיים שמתקיימים ארבע פעמים בשנה וכל אחד צריך לקבל בהם ציון של 90% ומעלה כדי שיוכל להמשיך ללמוד בישיבה, גם בהם הצלחתי לקבל 100%, למרות הלחץ הרב שיש לפני מבחנים אלו והחשש שלי מכישלון, וכל זה בזכות אותן שאלות חזרה של "לשוט בשו"ת" מהם קיבלתי את ההרגשה שאני אכן מסוגל להצליח. מיותר לציין שכמעט בכל המבחנים שנערכו בישיבה קיבלתי 100% וכך הגעתי למה שאני היום!...

חשוב לציין, שגם במבחן השבועי אנו מקפידים שלא תהיה תחושת כישלון לשום תלמיד. ידועה הוראת מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לראשי ישיבות, שלא לכתוב ציון על מבחני הגמרא, כי כאשר הציון אינו גבוה התלמיד מרגיש תחושת כישלון שחוסם את המוטיבציה להמשיך ולהשקיע, אלא מספיק לסמן וי או איקס כדי שהתלמיד ידע במה עליו להשתפר. למרות שאנו כן כותבים ציון על המבחנים, המטרה אינה ליידע את הבחור על ידיעותיו, אלא אך ורק להעניק לו את ההרגשה שהוא מסוגל להצליח. לכן, במידה ומגיד השיעור שם לב שאחד הבחורים לא היה בעניינים באותו שבוע, הוא מבקש ממנו להשיב על שאלות המבחן בהזדמנות אחרת לאחר שיחזור שוב על החומר.

1400 השאלות מוקרנות על המסך וכולם רואים את ההישגים המדהימים!

עיקר ההצלחה של התוכנית, היא בהנחלת תחושת ההצלחה שאינה מוכרת לתלמידים מהשנים הקודמות. היכן שהם למדו לא היו מבחנים במקצועות קודש וגם אם היו, רק הבחורים המוכשרים הצליחו בהם ואילו אלו שאינם בעלי תפיסה מהירה וריכוז, לא הצליחו. כך הם מגיעים לישיבה וכאשר נתקלים בשפה הארמית שאינה מוכרת להם, הם מתייאשים מראש ולא רואים טעם להשקיע. ואז באה תוכנית "לשוט בשו"ת" ופתאום הם שמים לב שיש להם את היכולת להצליח...

בסוף כל 'זמן', במסיבת הסיום, אני מקרין על גבי מסך את כל השאלות שהיו במסגרת תוכנית "לשוט בשו"ת", כ-1400 שאלות, ומסומן שם מה היו ההישגים הממוצעים של תלמידי ה'מכינה' וברוך השם עד היום ההישגים מדהימים! התלמידים משיבים בהצלחה של למעלה מ-90%

המשך מעמוד 17 | הרב אברהם פוקס

כך תעשה לי העברה לחשבון הבנק. בסדר???". ר' יצחק הופתע מההצעה וכמובן הסכים בשמחה. הוא הגיע לטבריה, החנות היתה סגורה, החלק המיוחל נמצא במקום שבו אמר לו בעל החנות, ובאותו ערב הוא ביצע את ההעברה מחשבון הבנק שלו לחשבון שנתן לו בעל החנות האדיב. מה גדולה היתה השמחה בביתה של משפחת זיינדברגר כשר' יצחק שב אחרי התפילה בטבריה, כשהוא עטור בהילה של קדושה אפפה אותו אחרי התפילה הנרגשת על ציונו של השל"ה הקדוש, וכמה טעם נפלא היה בח"י הסלטים של שבת פרשת במדבר בבית המשפחה, אחרי ההשגחה הפרטית המופלאה שזכו לחוות, כדי להשלים את החלק החסר, ממש בדרך הילוכו של אברך הכולל השוקד על תלמודו.

האברכים ככולל להתפלל בקבר השל"ה הקדוש, הוא קבור בטבריה, שמעת עליו???". "בטח ששמעתי, הקבר שלו נמצא ממש פה, כמזל החנות שלי...", השיב המוכר, "מתי אתם מגיעים???". "אני מעריך שנגיע בשעה שש וחצי, אולי שבע, אתה עוד תהיה בחנות עד אז, אתה יכול לשמור לי את החלק בצד???". "סלח לי ידידי, אני סוגר בשעה שש ואני לא יכול לחכות לך פה", השיב לו בעל החנות.

לאחר מחשבה הוסיף בעל העסק: "רגע, אמרת שאתה אברך, נכון??? אתה יודע מה? אני מכיר אתכם, אפשר לסמוך עליכם. אני שם את החלק הזה בשקית, מחביא אותו מחוץ לחנות, על הרצפה, מאחורי הסורג הגדול, תבוא לכאן אתה תמצא אותו בקלות. אחר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?
חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

קורה לפעמים שהילד או אפילו הבחור מתקשה בקריאת כתב רש"י. מה עושים? איך פותרים את הבעיה? אני רוצה להביא בפניכם סיפור, על מישהו שניסה למצוא פתרון, ומן השמים גלגלו לידו שעשרות ומאות כבר נעזרו בעניין

על הדרך הקלה והמיוחדת ללימוד כתב רש"י

והנה לפניכם דוגמא, של שאר האותיות שממש דומות

הח	וו	הה	גג	האותיות שממש דומות
טט	יי	ככ	לל	לל
ממ	ננ	זז	סס	עע
פפ	ףף	קה	רק	תת

מִפְּל מִלְמָדִי הַשְּׁפֵלְתִי פִי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי (תהילים קיט)

בן זומא אומר: איזה הוא חכם - הלמד מכל אדם, שנאמר "מִפְּל מִלְמָדִי הַשְּׁפֵלְתִי" (אבות ד)

מה אנחנו יכולים ללמוד מכך לפעמים הכל נראה מבולבל וסבוך, קח תמונה תחתוך אותה לחלקים והסתכל על החלקים המבולבלים, שום פרט לא מובן. העץ עומד הפוך והכסא מעל השולחן. סדר קטן שתעשה בחלקי התמונות, כשכל חתיכה תגיע למקומה, פתאום כל התמונה לפניך, מדהימה ביופיה..

הסוגיא שלפניך נראית קשה ולא מובנת, אל תתיאש דבר ראשון נעשה סדר. עיין בדף או בסוגיא, רשום לפניך מה אתה מביין, ובמקביל רשום לפניך מה לא מובן כשתעשה לעצמך סדר, תגלה שלפעמים הכל הרבה יותר קל והסדר יאפשר לך להשתלט על הסוגיא בקלות, ואז תוכל לשקוע ולהנות ממנועמי התורה.

(לתגובות leib1964@gmail.com)

מאת: הרב יהושע לייבון

כשאנו נמצאים בפרשת חוקת, והדברים הידועים על מי שממית עצמו באוהלה של תורה, אני רוצה להביא לפניכם סיפור שיכול לסייע להרבה משפחות.

קורה לפעמים שהילד או אפילו הבחור מתקשה בקריאת כתב רש"י. מה עושים? איך פותרים את הבעיה? אני רוצה להביא בפניכם סיפור, על מישהו שניסה למצוא פתרון, ומן השמים גלגלו לידו שעשרות ומאות כבר נעזרו בעניין את הסיפור קיבלתי ממנהלי פרויקט 'מתיקות התורה' של ארגון 'אחינו'. הסיפור מתחיל ככה. הרב י.ק. לומד עם תלמידים המגיעים מחו"ל, הוא משתדל להשקיע ולהסביר כל דבר כראוי כדי שיתיישבו על ליבם של התלמידים. תלמיד אחד שהגיע אליו לא ידע לקרוא כתב רש"י.

הרב י.ק. שלא זה בדיוק היה התחום שלו, ניסה לחשוב איך בדיוק הוא מלמד את התלמיד לקרוא כתב רש"י. וכך הוא מספר: לקחתי דף עם כל אותיות הא"ב בכתב רגיל, ועוד דף עם כל האותיות בכתב רש"י, והתחלתי לחשוב איך אני מלמד אותו. בהתחלה התבלבלתי, איך אני מתחיל ללמד אותו כ"כ הרבה אותיות, עם מה אני מתחיל, וכמה אותיות אלמד אותו ביום.

ישבתי וחשבתי ופתאום עלה לי רעיון. התחלתי לבדוק אולי יש אותיות בכתב רש"י שדומות לכתב הרגיל, ואותן לא צריך ללמד. התחלתי לסדר את האותיות ופתאום נגלו לעיני משהו מדהים. כל אותיות הא"ב דומות מאוד בכתב רש"י לכתב הרגיל. ורק 7 אותיות שונות לחלוטין. אז בעצם אני צריך ללמד אותו רק 7 אותיות בלבד.. וזו כבר משימה קלה.

הנה ה 7 האותיות שונות

אא	בב	דד	7 האותיות השונות שיש לשנן
זז	צצ	שש	

ה'כתב סופר' פרץ בבכי ואמר: "וכי לא עשיתי די, הרי כבר כמה ימים מתרוצץ אני בין שרים ורוזנים ומשתדל להעביר את רוע הגזירה, ולא עלתה בידי, מה עוד עלי לעשות...!?"

התפילה שהצילה את היהודי מגזר דין מות!

התפילה אל ה', השתדלותכם תפעל ברצונו וכרצונו. אכן, עוצמת הנס אינה נפחתת, אם מכים על הסלע ולא מדברים אליו, רק לא ניסים ביקש הקב"ה להציג בפני עם ישראל, אלא את חשיבות התפילה - דיבור, לפני מעשה - מטה, ביקש הקב"ה להחדיר לעם ישראל. השתדלו... אך דעו שהכל תלוי בתפילה שתקדם לה...

מושל העיר 'פרשבורג' טייל בחוצות העיר ונשף אויר להנאתו. לפתע התקרב אליו גוי נלוז וקייס מכיסו את ארנקו שהיה מלא בדינרי זהב, וברח מהמקום לפני שהמושל הבחין שמאן דהוא פלש לכיסו ורוקנו.

כשהרגיש זאת המושל, כבר היה מאוחר, הגנב נעלם... חמת המושל בערה והטיל על המשטרה המקומית את משימת חייהם: "תיפסו את הגנב ויהי מה, הוא לא רק גנב, הוא גם חצוף ומורד, כיצד העז לעשות כך למושל העיר, דינו לתליה בחוצות העיר, ורצוני לעשות זאת כמה שיותר מהר...!"

השוטרים עברו מבית לבית כציווי של המושל וחיפשו את הארנק, או כל סימן אחר שיביא למציאת הגנב. בתחילה התחמק מהם הגוי הגנב, אולם כאשר חש שהחבל מתהדק על צווארו, החליט להטיל את האשמה על אדונו היהודי, הוא הטמין את הארנק בין חפציו, וכשהשוטרים חיפשו בבית היהודי, מצאו את הארנק הגנוב. מיד אזקו את ידיו ורגליו והביאוהו לפני המושל. הוא רתח מזעם על שהעז לגזול את כספו לאור יום, ומבלי לשמוע את טענותיו, צווה לתלותו בכר העיר לעיני קהל עם ועדה, למען ישמעו וייראו...

הדת נתנה בפרשבורג והקהילה היהודית נבוכה. הם הכירו את היהודי כאיש ישר והגון. לא יתכן שעשה כדבר הזה, הוא לא גנב, ואף לא טיפש, הוא לא יסכן אותו ואת משפחתו בעבור בצע כסף... זהו ודאי עלילת דם שרקמו לו הגויים, חייבים להצילו!

העסקנים נכנסו לעובי הקורה ופעלו בכל מיני השתדלויות כדי להוכיח שהוא חף מפשע ומעשים כאלו אינם תואמים את אופיו. אף מרן ה'כתב סופר' ז"ע רבה של העיר, עשה כל אשר ביכולתו כדי להציל את היהודי, הוא דיבר עם מושלים ורוזנים מהסביבה, שישתדלו אצל המושל שיבטל את גזר דינו. אך המושל היה עיקש, הוא ראה בעבירת הגנב כפגיעה אישית בכבודו, ולא יכול היה לסלוח על כך. גזר הדין נשאר על כנו!

לילה לפני יום ביצוע גזר הדין, חזר ה'כתב סופר' לביתו אחר יום

הרב ישראל ליוש

קח את המטה... ודברתם אל הסלע לעיניכם... (כח)

שונה תלונת בני ישראל ב'מי מריבה' מהתלונות שקדמו לה, בכל התלונות כאשר התלוננו על משה ועל אהרן, העניש אותם הקב"ה, ופעמים אף החל בהם הנגף, עד שמושה רבינו ביקש עבורם רחמים וכיפר על חטאתם, ואילו בתלונתם על חיסרון המים, אף שהתריסו בדברים קשים, אין חרון אף, אדרבה הוא מבקש ממושה ואהרן להמציא להם מים, והכל מופנה דוקא כלפי משה ואהרן על שלא דייקו בהוראותיו של הקב"ה. הבדל זה טעון ביאור!

עוד יש להעיר, אם הקב"ה רצה שהם ידברו אל סלע ולא יכו עליו, מדוע הוא אמר למשה: 'קח את המטה...' אם הוא כלל לא מתכוין שהם ישתמשו בו, לשם מה נדרש שיקחו אותו?

ועוד, הקב"ה מעניש את משה ואהרן על שלא הקדישו אותו לעיני בני ישראל, מדוע הכאה על הסלע היא פחות קידוש שם שמים מדיבור אל הסלע, וכי הוצאת מים מסלע ע"י הכאה הוא נס פחות מהוצאת המים ע"י דיבור?!

נראה לבאר שבקשת המים של עם ישראל, בשונה מהתלונות שקדמו לה, היתה לגיטימית ומסתברת, הם ביקשו בצדק לשתות מים, כדי שלא ימותו חלילה במדבר הצח. לעומת זאת הבקשות הקודמות לא היו על דברים נצרכים. היה להם בשר מהמקנה שהוציאו ממצרים, כמו"כ הבכיה לאור דיבת המרגלים, והתלונות בפרשת קורח, לא היה להם בסיס מוצדק.

ההרגל לנס כה גדול, כמו בארה של מרים, גרם להם להתלונן ולבכות כאשר לא זכו לו והבאר נעלמה. ובכל זאת כיון שביקשו דבר כה בסיסי ונצרך לקיומם, נענה להם הקב"ה ורצה לספק את מחסורם. אך יחד עם זאת, הוא ביקש בהזדמנות זו, להעביר להם מסר חשוב: אכן צריך להשתדל במעשים כדי להשיג את הדברים הנצרכים, אך לא פחות חשוב מכך, ואף יותר, להקדים לה תפילה לבורא העולם, שאכן מעשי ההשתדלות יצליחו וישאו פרי, כי כל מעשינו כפופים לרצונו ית'.

על כן אמר ה' למשה 'קח את המטה!', כי המטה רומז לכח ההשתדלות, הוא מסמל עשייה ופעולה, אך אל תשתמש בו, אלא דבר אל הסלע, הדיבור רומז אל התפילה, הנזקקת לפני מעשי ההשתדלות. אל תטעו לחשוב שמקלכם, היינו כח פעולתכם, הוא הדבר היחיד שעליכם לעשות כדי להשיג את צרכיכם. רק בכוח

חזרתי כלעומת שבאתי, החברים הרעבים כבר המתינו לי בשער, וכשראו אותי בא בידיים ריקות, פכרו את ידיהם בכאב ושאלו, יענקל'ה אתה לא יודע שאנחנו רעבים, וממתינים ללחם שרק אתה יכול להביא. ענית ואמרתי כנגדם, ומה אעשה והתעכבתי לשמוע את שיחתו המוסרית של הפרזידנט. הם הרימו גבות...

על שיחתו המוסרית של נשיא פולין... הסיפור ששמעתי בזמנו מהגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

מאת: הרב צבי גטיקר

על כן יאמרו המושלים בואו חשבון. בואו ונחשב חשבוננו של עולם - הפסד מצוה כנגד שכרה. סיפור זה שמעתי בזמנו מהגה"צ ראש ישיבת חדרה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בערוב ימיו, וב"ה נתפרסם מאוד מאז. ובמסגרת זו, הנני להוסיף לה נופך מיוחד. על פרשתנו. היו אלו ימי ערב מלחמת העולם הארוכה, המתח הורגש ברחובות והקושי הכלכלי הוכבד ביותר, לחם לא היה לאכול כפשוטו. באותם ימים למדתי בישיבת נובהרדוק, ולישיבה היה הסכם עם בעל המאפיה היהודי כי אפשר בכל עת לבוא איליו למאפיה ולקבל לחם לישיבה. אבל היה פחד לצאת עד למאפיה.. הרעב הציק לבחורים והם שידלו אותי ללכת אל המאפיה, אתה נמוך קומה הם אמרו לי, פחות ישימו אליך לב, תוכל להתחמק ולהגיע אל המאפיה. ברירה לא הייתה בידי, והסכמתי.

הלכתי אל עבר הכיכר המרכזית בכוונה לחצות אותה חיש לעבר הסמטה בה שכנה המאפיה, אך לתדהמתי הכיכר הייתה מלאה עד אפס מקום בגויים פולניים.

בררתי אצל אחד מהם מה העניין, והוא היסה אותי, ששש,, הפרזידנט - נשיא פולין עומד לשאת דברים.

הרקע: באותם ימים המטורף מברלין איים על פולין כי אם היא לא תמסור את דאנציג או יותר נכון 'תחזיר' את דאנציג לגרמניה הוא יתקוף אותה כפי שעשה למדינות אחרות.

מדוע הוא רצה את דנציג, משום שדנציג הייתה עיר נמל חשובה, שהייתה מוקפת בגרמניה מצדדיה, ולאחר המלחמה הראשונה היא עברה לרשות פולין, וממילא הוא טען שדנציג שלהם.

וכעת אני עומד יחד עם המון גויי לשמוע את תשובתו הפומבית של הנשיא אל המטורף מברלין

וכעת אני עומד יחד עם המון גויי לשמוע את תשובתו הפומבית של הנשיא אל המטורף מברלין ימ"ש. כמובן שלא העזתי להחשיך

וללכת משם, אלא עמדתי כמו כולם, וחיכיתי בדממה לנאום המכריע.

הנשיא נעמד והחל בתיאור המצב, ואמר כך: הוא [היטלר] אומר שהוא רוצה את דנציג, אבל אנחנו הרי יודעים שהוא לא מתכוון אל דנציג הוא רוצה את ורשא, ועל ורשא הרי נילחם עד טיפת דמנו האחרונה, א"כ בואו ונילחם על דנציג כעל ורשא.

הנשיא סיים את דבריו הקצרים, הקהל התפזר, והמשמעות הייתה ברורה לכל, פולין וגרמניה יוצאים למלחמה.

כמובן שעקב המלחמה הנפתחת סגרה המאפיה את שערי, ולא היה בידי להביא לחם לחברי תלמידי הישיבה.

חזרתי כלעומת שבאתי, החברים הרעבים כבר המתינו לי בשער, וכשראו אותי בא בידיים ריקות, פכרו את ידיהם בכאב ושאלו, יענקל'ה אתה לא יודע שאנחנו רעבים, וממתינים ללחם שרק אתה יכול להביא.

ענית ואמרתי כנגדם, ומה אעשה והתעכבתי לשמוע את שיחתו המוסרית של הפרזידנט.

הם הרימו גבות, וסיפרתי להם גופא דעובדא, ולמה חזרתי בלי לחם.

ומה המוסר שבכאן שאלו החברים

ומה המוסר שבכאן שאלו החברים, ואני פתחתי ואמרתי, תראו כל אחד מאיתנו מתמודד עם הדילמה הזו, היצר בא אליו ואמר לו, אני לא מבקש ממך לפרוק כל עול, חלילה, רק לוותר קצת פה, להיות פחות רציני שם.

הוא לא מבקש שתבטל כל היום, רק חמש דקות על חשבון השיעור או הקביעות תמשיך לפטפט, רק דקה שתיים.

אבל האמת שהוא מתכוון על כל הסידר, הוא רוצה שתפרוק כל עול, ועל זה הלא ממילא תלחם, א"כ עלינו ללמוד מנשיא פולין ולהילחם ביצר הרע הקטן הזה כמו היצר שבא להסיתנו מדתנו בכלל.

מסר זה, בדיוק. מבאר ה'יערות דבש' רבי יהונתן אייבשיץ בפרשתנו. חשבון, מסביר היערות דבש, הייתה עיר הגבול בין סיחון לארץ מואב, וזו הסיבה שהמואבים בנו אותה בביצורים עצומים, והנה סיחון הענק בא והטיל את צילו המאיים על מואב, הוא אמר להם תקשיבו טוב, או שתמסרו לי את חשבון, או שאני מרסק את כל ארץ מואב.

והאמת שהוא אמר כן משום שלכבוש את חשבון הבצורה היה קשה

עד בלתי אפשרי גם לענק כמו סיחון מלך האמורי. אבל הם המואבים לא הבינו את התכנית הזדונית ונבהלו מאוד, ומשכך כדי לחסוך מעצם צער וקושי הם מסרו לו את חשבון, אך כמובן המציאות המרה של הרמאות הסיחונית באה וטפחה על פניהם, כשתיכף לאחר שמסרו לו על מגש של כסף את חשבון סיחון בא וכבש בקרב קל את כל ארץ מואב.

וזהו מה שאמרו המושלים, "בואו חשבון", בואו ונחשב חשבוננו של עולם, בואו ותראו מה קרה עם חשבון ותלמדו מזה לחשבוננו של עולם.

היצר מגיע ואמר לך רק את חשבון, רק את הדבר הקטן אך המבצר הזה תבקייע.

תבטל קביעות 'רק' פעם אחת, זהו, לא אבקש יותר. אך כיון שנכבש הדבר הקטן, הרי הוא יכול בקלות לבוא ולגמור ולנצח את הכל.

בואו חשבון, כולנו באותה דילמה, של נשיא פולין, ושל מלך מואב, נלמד מהנסיון, ולא נוותר על הדברים הקלים, כך נבטיח את מקומנו, ואת קומתנו הרוחנית.

המשך מעמוד 21 | הרב ישראל ליוש

ה' ויוציאו מאפילה לאורה, וקל כביר לא ימאס תפילת רבים... וכך, אחר דברי החיזוק שנאמרו בקול בוכים, זעקו העם והריעו שעה ארוכה, בקול צעקה גדולה ומרה...

והנה למחרת, כאשר כבר העלו את היהודי על הגרדום, פנה אחד משופטי העיר והציע למושל לבדוק אם ידו של המשרת הגוי של אותו יהודי במעל הגניבה, הרי העידו על היהודי שהוא איש ישר והגון, והמשרת הוא דר בבית אדונו ומסתובב בין חפציו, אולי הוא הגנב והניח אותה בין חפצי היהודי...?

המושל הסכים לבדוק את הענין, ואכן כאשר הובא המשרת הגוי ונחקר, הוא נשבר בחקירתו והודה כי ידו היתה במעל, ואדונו היהודי חף מפשע. מיד הצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע ותלוהו על העץ אשר הוכן ליהודי...

דבר ההצלה התפרס בחוצות העיר, והקהילה היהודית צהלה ושמחה. ומלבד הלימוד העצום על כוחה של תפילה, למדו עוד, שעל אף כל ההשתדלויות הרבות, בלי תפילה, אין זו השתדלות כלל וכלל...

עמוס בהשתדלויות להצלת היהודי. שבור ורצון נרדם ה'כתב סופר', ובחלומו התגלה אליו אביו בפנים זעופות וטען לפניו: "איך יתכן שעמודים להרוג יהודי חף מפשע, ואינך עושה די כדי להצילו...?!"

ה'כתב סופר' פרץ בבכי ואמר: "וכי לא עשיתי די, הרי כבר כמה ימים מתרוצץ אני בין שרים ורוזנים ומשתדל להעביר את רוע הגזירה, ולא עלתה בידי, מה עוד עלי לעשות...?!"

"יש לך עוד הרבה מה לעשות... להתפלל..." ענה לו אביו ה'חתם סופר' בנחרצות. ה'כתב סופר' התעורר, והנה חלוט!

מיד קרא ה'כתב סופר' לשליח בית הדין וציווה עליו להעיר את כל תושבי העיר, אנשים נשים וטף, ללא יוצא מן הכלל, ולקרוא להם אל בית המדרש הגדול, כדי להריע ולזעוק להשי"ת שיעביר את רוע הגזירה מעל ראש היהודי החף מפשע.

טרם התחילה התפילה, עלה ה'כתב סופר' על הבימה וסיפר לבני העיר אודות הגזירה הנוראה, ועל פעולותיו והשתדלויותיו בדרך הטבע, ועל השערים שנעלעלו בפניו. אך אצל אביו שבשמים, זער ה'כתב סופר', אין שערים נעולים. עלינו לזעוק ולהריע עד שירחם

אספנו עבורך שיעורים מרתקים ב'משנה ברורה'

עשרות אלפים בעולם היהודי מתחילים בלימוד הלכות שבת במסגרת 'דף היומי בהלכה', נצל הזדמנות זו!

לשיעורים בקו התוכן של 'דרשו' 077-2222-666

כמה דקות ביום ואתה בקיא בהלכות שבת!

בכולל בו אני זוכה ללמוד לומדים 'מסכת חולין', בין דפי הגמ' רוחשים להם סוגיות ארוכות של טומאה וטהרה. 'שלישי', 'שני', 'חולין שנעשו על טהרת תרומה', 'על טהרת הקודש', ועוד מושגים רבים נלקטים ונלמדים. א מחיה! אבל אנו הרגשנו נבוכים

לאחר דרישה וחקירה קצרים, נמצאו שתי דרכים איך יכולים אנו להתחזק בעת שאנו לומדים את הלכות טומאה וטהרה

מאת: הרב אליהו שור

לאחר דרישה וחקירה קצרים, נמצאו בידי שני עניינים איך יכולים אנו להתחזק בעת שאנו לומדים אותם, לבר מעצם המצוה ללמוד תורה גופא, שהיא מצוה רבתא בלא קשר לעצם תוכן הלימוד.

א' - העיסוק בנושא מומלץ מאוד, באשר הוא מעורר את הלב לציפייה לגאולה, שהרי בשעה שיש אפר פרה ובית המקדש קיים נוגעים דינים אלו בכל פרטותיהם ודקדוקיהם.

וכפי שהיה כ"ק הגה"ק בעל 'שפע חיים' מצאנו קלויזנבורג זצוק"ל מעורר, שידוע שמרן החפץ חיים זיע"א זירז ללמוד ענייני קדשים להיות מוכנים לביאת משיח צדקנו ובנין בית המקדש, וכך כתב בהקדמה לספר עבודת הקרבנות שחיבר חתנו הג"ר אהרון הכהן זצ"ל: "ידוע שחייב האדם לצפות לישועת השם, שיתגלה כבוד מלכותו בעולם, וכמו שאמרו חז"ל ששואלין לו לאדם בעת הדין 'צפית לישועה?' וכשהאדם אינו עושה כן מתרעם עליו הקב"ה, וממילא על הכהנים בודאי יש חיוב ללמוד דיני העבודה, דמיד כשיבוא עת הגאולה ידרשו מהם על זה, דכן היה בתחילת בית שני, שנאמר להם על ידי חגי הנביא: "שאל נא את הכהנים תורה", ואמרו שם דשאל אותם על דיני טומאה וטהרה!"

וכתב שם שהוא חיוב על כל לומדי התורה בכדי שיוכלו להורות לכוהנים הלכות העבודה, שאם הבעלי תורה יאמרו איני יודע תגדל הכלימה עליהם ועל כל ישראל.

והנה אם הדברים אמורים על חיוב הכהנים ללמוד הלכות העבודה, הרי כך הוא החובה על כל ישראל ללמוד הלכות טומאה וטהרה, שידעו לעצמם מתי מותרים ליכנס במקדש לראות וליראות את פני השם, ומתי מותרים הם באכילת קודש ותרומה, ושלא נהיה ח"ו כעם הארץ, שבגדיהם מדרס לפרושים!
ללא ספק, חיזוק גדול הוא למאוד!

ב' - להמתיק הענין כדאי עד כמה שניתן לקרב את הדבר אל המציאות. ושיהיו הדברים כאילו הם נוגעים למעשה ממש.

כך כדאי לתאר לעצמינו כשאנו מדברים מדרגות הטומאה ואופניהם (אבי אבות הטומאה, אב הטומאה, ראשון שני שלישי, נגיעה, היסט, אכילה, מדרס) לקרב אל עצמינו כמה שאנו יכולים

בכולל בו אני זוכה ללמוד בשעות אחרי הצהריים לומדים 'מסכת חולין', בתחילת זמן חורף תשפ"ד התחלנו פרק ראשון, גמרנוהו ברוך הוא וברוך שמו, והתקדמנו לפרק שני 'השוחט'. שם בהמשך הפרק בין דפי הגמ' רוחשים להם סוגיות ארוכות של טומאה וטהרה. 'שלישי', 'שני', 'חולין שנעשו על טהרת תרומה', 'על טהרת הקודש', ועוד מושגים רבים נלקטים ונלמדים.

א מחיה!

אבל אנו הרגשנו נבוכים. הרגשנו שאיננו מוצאים ידנו ורגלינו בבית המדרש...

עומדים אנו באמצע לימוד ענייני שחיטה, מי מותר לשוחט ולמי אסור, איזו סכין כשירה ואיזו פסולה. עניינים שאנו מרגישים חיבור אליהם, מה גם שנוגעים הם הלכה למעשה אף בזמנינו, וסימנים שלמים יש עליהם בשולחן ערוך ויורה דעה. אבל ענייני טומאה וטהרה - מושגים חדשים הם לגמרי. כל שורה בגמ' בסוגיות אלו - מושג חדש הוא, הרגשנו שבפרק זה יש אריכות גדולה מאד על עניינים אלה. ואנו - אנא אנו באים?

ובכן. איך מתחזקים? איך מתרוממים? איך מתחברים?

בהשגחה עילאה למדו בדיוק בימים ההם במסגרת 'עמוד היומי' של דרשו במסכת שבת בענייני טומאה וטהרה ובדף סו. למדנו בדינה של 'עגלה של קטן' לענין דיני טומאה, ורש"י מסביר מהו עגלה זו: "עגלה של קטן - לצחק בה, ולטלטלו עליה", היינו שנעשה לשעשוע עם ילדים קטנים, אולי כמו אופניים וכדומה. ומדי עוברי על קטע זה שוב במסגרת השיעורים שזיכנו למסור במסגרת קו השיעורים של דרשו על נושאים שונים בעמוד היומי, צדה עיני קטע זה של טומאה וטהרה, אמרתי לעצמי: 'חייבים להתעמק ולהתחבר אל סוגיות אלו, הן, ראה נא עד כמה מפוזרים הם בש"ס רבות למאוד, הנה רק בהזדמנות זו, אני מוצא אותם הן במסכת שבת והן במסכת חולין'.

בשכך הוליוני רגלי לבאר לעצמי איך אפשר בכל זאת להתחבר ללימוד הלכות טומאה וטהרה, שעל אף שכמעט ואינם שייכים בזמנינו במלואם.

פניני מצוה

ענין טומאת מת

זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הפא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים (במדבר יט, כ)

המצוה: שנצטוונו להתנהג בעניין טומאת המת כמו שמצוונו התורה בעניין זה. וכמפורט בפרשתינו כל פרשת פרה אדומה וההזאה מאפרה. ושם לא הוזה באפר הפרה ונכנס אל בית המקדש בעודו בטומאתו. הרי ש... "ונכרתה הנפש ההיא הקהל כי את מקדש ד' טמא..." (במדבר יט, כ).

הטעם: רבינו מכוון את הלומד בספרו לעיין במה שהוא כותב במצוות פרשת אמור, מצוה רסג, איסור הטומאה לכהנים. שם מאריך הוא במהותה, גדרה וטעמה של מצוה זו.

בספר החינוך מסביר במצוה רס"ג (איסור הטומאה לכהנים) במהות טומאת המת, שהיא בגין שכשהאדם מת, נשאר רק הגוף בלא הנפש. והרי הגוף לבד דבר ארצי הוא, ומושך אל הגשמיות והתאוות. כאשר אף בחיים חיותו של אותו אדם, הרי שהנפש לבד לא היתה חוטאת או עושה פעולות בלתי רצויות, שהרי רוחנית היא ומחוברת לשורשים נצחיים. רק הגוף, הוא שמושכו לשם.

"והענין הוא, כי בהיפרד מעליו צורת השכל החיה הטובה, וישאר הוא לבדו, בשגם הוא בשר, פחות וגרוע ומשתוקק אל הרעות, וגם ברעתו רבה החטיא הנפש היקרה בעודה שוכנת אצלו, על כן ראוי שיטמא כל סביבו בהתפשט מעליו כל הודו, שזהו נפשו, ולא נשאר בו כי אם החומר הרע!"

ספרי היסוד העוסקים במצוה זו: משניות מסכת אהלות ובמקומות מפוזרים בש"ס, רמב"ם הלכות טומאת מת ובספר המצוות עשה ק"ז.

עצה טובה קמ"ל: על אף שאין איסור בעצם הטומאה לישראל, כמבואר בפסקה הקודמת. עם כל זה, בפרקי המשניות משתקף שבזמן חז"ל והבית היה מושג שאינו קיים בזמנינו: 'החבר' שמו. ותכליתו הוא שכל אשר בשם 'חבר' מכונה היה נזהר מטומאה עד לאחת, ואף את אכילת החולין דיליה היה אוכל רק בטומאה.

ותכונה זו של החבר יכולים אנו להעתיק אף בזמנינו, אף שאין ענין הטומאה רלוונטי כל כך לכול עם ישראל, בכך שנתקבל כל עצמינו להוסיף מחול על הקודש ולהישמר ולהיזהר מתופעות ומעשים, שאף שאינם אסורים בעיקר ובעצם העניין, מכ"מ הנשמר להיזהר מהם, חבר יכונה!

ולו משפט הבכורה והחבורה!

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

את המציאות לנגד עינינו, לתאר לעצמינו איך שבפתע היום יופיע מלך המשיח רכוב על חמורו הלבן יהיו נוגעים כל עניינים אלו הלכה למעשה ממש. והיו צריכים לדעת כל אחד אם נגע בטומאה, אם רק היה מדרס וכדומה, כל עניינים אלו יהיו נוגעים למעשה ממש!

לא רק זאת, אלא כמו שכל המכשירים האלקטרוניים ומכשירי הטכנולוגיה שהתחדשו במאתיים השנים האחרונות, היו צריכים לדעת מהי הגדרתם מצד עולם ההלכה, כמו בהלכות שבת ושאר ההלכות הנוגעים בזמנינו, כך נצטרך לדעת גם מהי הגדרתם מצד הלכות טומאה וטהרה, דוגמא בודדת - מגלשות ונדנדות -, האם דינם כמחוברים לקרקע, ועוד.

לדוגמא נספק כאן הצצה קטנה לדיני משחקים בטומאה, מקצת ממה שמובא בספר נפלא ו'טהרת הכל' שמו מאת הגאון רבי דוד בעדני שליט"א בן מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצוק"ל אשר הוא סובב והולך סביב דיני טומאה באופן מקיף, ואף מונה דוגמאות מעשיות בענין.

משחקים המיוחדים לקטן להשתעשע בהם, אם תשמישם דומה לתשמישי הגדול, כגון שיש להם בית קיבול לקבל בתוכם, או עשויים לישוב עליהם. או תנור לאפות בו, אע"פ שאין התכלית שבהם לתועלת כי אם לשעשוע בעלמא, הרי הם טמאים. אבל שעשוע שאינו דרך תשמיש כלים, טהור.

אופניים של ילדים המיועדים לישיבה עליהם, הרי הם טמאים מדרס, אע"פ שאין הנאה בישיבה על המושב, יש הנאה ברכיבה. ומסתברא דאף אופניים המשמשים לעבור ממקום למקום, אם הם של בחורים הנהנים ברכיבתם טמאים, אבל אם אינם משמשים אלא לעבור ממקום למקום, טהורים.

עגלה של קטן שאינה מיועדת לישיבה אלא לגרור אותה בעצמה, אבל דרך הקטן גם לשבת עליה, הרי היא טמאה מדרס, שאין אומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו, שהקטן משתעשע במשחקיו בכל דרך שירצה.

וכן נראה שכל **המגלשות והמתקנים** שילדים מטפסים עליהם מטמאים במדרס, ואע"פ שמחברים אותם בברגים לקרקע, אם ראויים הם בלא חיבור הרי הם ככלים. אבל נדנדה המתחברת אל טבעות שבתקרה, טהורה, מפני שאינה משמשת אלא עם הקרקע.

סנדלים שונים שיש בתחתיתם גלגלים ועשויים להלך בהם דרך שחוק. **קטן היושב על גבי כלים** שאין דרך לישוב עליהם, אלא **מעשה קונדס**,

אך הצצה היא זו, אך היא מלמדת אותנו עד כמה יכולים הלכות אלו להיות אקטואליים ומעשיים על כל צעד ושעל לכשיבנה בית המקדש במהרה ימינו, ודבר זה יחבר אותנו בכל לימודי עניינים אלו, והרי חלק גדול מפרשתינו מוקדש להלכות מורכבות אלו, אם כן, הזמן גרמא להתחבר ללימודים אלו! ללמוד אותם! להפנימו ולהבינם אל נכון!

מזן שר התורה, שחס על הגזרים משום 'בל תשחית', החליט לחלק ביו כל הילדים את הגזר שלא נאכל, וכדי שיסכימו לאכול היה משורר פיזמון מיוחד, בו כל מילה היתה כנגד ילד אחר

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"אז ישיר... את השירה הזאת" - שמות מסכתות הש"ס בניגון מיוחד - סיפור

סיפרה בתו הבכורה של רבי חיים קנייבסקי זצ"ל (הובא בספר "מנחת תודה"), כי בילדותה היתה הרבנית מבשלת עם הדגים חתיכות גזר, אלא שהילדים לא אהבו את הגזר, והיו משאירים אותו בצלחותיהם. רבינו, שחס על הגזרים משום 'בל תשחית', החליט לחלק ביו כל הילדים את הגזר שלא נאכל, וכדי שיסכימו לאכול היה משורר פיזמון מיוחד, בו כל מילה היתה כנגד ילד אחר, כך שמי שאחזו אצלו במלה האחרונה של השיר - הוא אכל את הגזר. איזה פזמון שר רבי חיים זצ"ל? היה שר את סדר מסכתות הש"ס במנגינה מיוחדת. 'ברכות, פאה, דמאי, כלאים' וכו', כשהוא מצביע בכל שם מסכת על ילד אחר, וכשהגיעו למסכת עוקצין - מי שהאצבע היתה מופנית כלפיו - היה גומר את הגזר... כיובל שנים לאחר מכן, באחת הפעמים שהגיעה אליו בתו תחי', הראה לה שפלוני סידר לו מדבקות של שמות הש"ס על כל כרך והוא טעה בסדר והקדים אחד במקום אחר. הבת עמדה מיד על הטעות, בעוד אביה הדגול משתומם: "מנין את יודעת?" והבת ענתה: "וכי איך אשכח את שמות המסכתות שלמדת אותנו מילדות?!"... וסיפר רבי חיים זצ"ל: כשהיינו ילדים קטנים, אבא זצ"ל (רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, הסטייפלער) היה שר לנו את שמות המסכתות ושמות ספרי התנ"ך בניגון מיוחד, וזה הכניס לנו מקטנות את החשק ללמוד ולדעת הכל! (ומתוק האור)

וכל סלע וסלע וצרור שהיו באותו מקום היו מוציאים מים

"ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים" (כ"א)

כשהכה משה את הסלע נהפכו כל המים לדם - ה'אבודרהם' (שער התקופות) כתב, שמצא כתוב שיש להיזהר בכל תקופה, בשעה שנכנסת תקופה חדשה, שלא לשתות מים באותה שעה, משום סכנה שלא ינזק ויתנפח. וביאר הטעם שיש סכנה במים בשעת התקופה, לפי שהיא זמן של מכת דם, שהרי בשעת תקופת ניסן נהפכו מימי מצרים לדם. וכן בתקופת תמוז לקו המים, לפי שכשומר הקב"ה למשה ואהרן ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, והם הכו אותו וזב ממנו דם, באותו שעה לקו כל המים ונהפכו לדם. וגם בתקופת תשרי לקו המים, לפי שבאותו פרק בא אברהם לשחוט את יצחק, וטפטה הסכין דם, ואותה הטיפה נתפרסה במימות. ובתקופת טבת לקו המים פעם נוספת, לפי שבאותו הפרק ש' יפתח את בתו (שופטים פי"א).

כל הסלעים שבמדבר הוציאו מים - דבר פלא איתא במדרש (במדב"ר פי"ט ט): 'וכל סלע וסלע וצרור שהיו באותו מקום היו מוציאים מים שנאמר (תהלים ע"ח ט"ו) 'בקע צורים'.. וכן בילקוט שמעוני (רמז תשס"ג ותהלים רמז תת"ט).

שמיענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

אבל אם נעשה לו נס כדרך מנהג העולם דהיינו שצעק לעזרה או שנזדמנו שם בני אדם וברחו הגנבים אין צריך לברך

"על כן יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארנון" (כ"א י"ד)

ברכת "שעשה לי נס במקום הזה" - מובא בגמ' (ברכות נ"ד). מעשה באדם אחד שהיה מהלך בדרך, התנפל עליו אריה ורצה לטורפו ונעשה לו נס וניצל ממנו, בא אותו אדם לפני רבא וא"ל רבא, כל פעם שתזדמן לאותו מקום תברך 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה'. ועוד מובא בגמ' בבנו של רבינא שהיה מהלך במקום שנקרא ערבות והיה צמא למים נעשה לו נס ונברא לו מעיין של מים ושתה ממנו, ועוד נס קרה לו שפעם התהלך בשוק של מחוזא והתנפל עליו גמל משוגע שמעשיו רעים ונעשה לו נס שנפלה חומת הבית סמוך לו ונכנס לתוך הבית כדי להינצל מהגמל,

כאשר הזדמן שם בירך ברוך שעשה לי נס בערבות ובגמל. וכך נפסק בשו"ע (או"ח סי' רי"ח ד) שמי שנעשה לו נס במקום מסוים מברך שעשה לי נס במקום הזה וכל יוצאי יריכו ג"כ מברכין ברוך שעשה נס לאבי במקום הזה. בשו"ע (שם סעיף ט') נפסק 'יש אומרים שאינו מברך על נס אלא בנס שהוא יוצא ממנהג העולם, אבל נס שהוא מנהג העולם כגון שבאו גנבים בלילה ובא לידי סכנה וניצל אינו חייב לברך, ויש חולקין וטוב לברך בלא שם ומלכות, ופי' המשנ"ב (שם סק"ב) שרק ניסים שקרו כפי שמובא בגמ' הנ"ל באחד שהיה הולך במדבר והיה בסכנת מיתה מחמת צמא ונעשה לו נס ונברא לו מעיין מים חיים, אבל אם נעשה לו נס כדרך מנהג העולם דהיינו שצעק לעזרה או שנזדמנו שם בני אדם וברחו הגנבים אין צריך לברך, ולכן אם נפל כותל גדול ולא נפלו האבנים על גופו או שנפל ממקום גבוה ולא קרה לו שום דבר, מברך ברכת הנס בלי שם ומלכות. למעשה מוצאים אנו כבר באבודרהם (הל' ברכת הראיה) שמביא בשם הר"ר אשר מלוניל שמה שמברכין על הנס בין בנס שנעשה לרבים בין בנס שנעשה ליחיד, הוא דווקא על נס שיוצא ממנהג העולם כגון הנס שנעשה לבנו של רבינא, אבל נס שהוא מנהג העולם וכגון שבאים עליו גנבים בלילה ובא לידי סכנה וניצל מהם אינו מברך. ה'נשמת אדם' (כלל ס"ה אות א') הקשה שבנס שנעשה לאותו ניצל מהארי לא מוזכר שההצלה הייתה בדרך נס מיוחד, ובכ"ז צריך לברך? ותירץ שכוונת דברי הר"ר אשר מלוניל הוא רק היכן שבדרך הטבע לא היה בסכנת מיתה, כגון בגנבים שגנבו שבדרך הטבע לא יהרגו אותו, שהרי אם ימצאו אצלו מעות יקחו ולא יהרגוהו, ואם לא ימצאו למה יהרגוהו בחינם, אבל ודאי מי שהיה בסכנת מיתה והיה כפסע בינו ובין המוות וניצל ממנה, שהמיתה היא הטבע וא"כ ודאי שההצלה היא בדרך נס בהשגחה פרטית וצריך לברך. ומעיר הר"ר אשר מלוניל הרי אנו מברכים על הנס שנעשה בפורים 'שעשה ניסים לאבותינו' אעפ"י שהיה נס ממנהג העולם? ותירץ שהנס שנעשה בפורים לא היה כמנהג העולם שאחשוורוש ביטל את הכתב שכתב בראשונה להרוג את כל היהודים, ודבר זה הוא הפך חוקי מדי ופרס, ועוד שבשביל אהבת אסתר אחשוורוש נתן להרוג קרוב לשמונים אלף שמתו, ודבר זה אינו ממנהג העולם וטבעו. ובשו"ת 'בצל החכמה' (ח"ה סי' ס"ב אות ג') כתב דמדקדוק לשון השו"ע שכתב כגון שבאו אליו גנבים בלילה 'ובא לידי סכנה', מבואר כי עצם ביאת גנבים אינו ענין של סכנה שהרי אינם באים רק לגנוב ובאים בלילה ועושין במחשך מעשיהם, ואין רצונם לפגוש בבעל הבית כלל ומעדיפים לא לראותו, רק נתגלגלו הדברים שפגשו זה בזה, ובא בעה"ב לידי סכנה וקרא לעזרה, או שנזדמנו לשם בני אדם, ומתוך כך ברחו הגנבים זהו נס כמנהג העולם ואינו מברך רק בלא שם ומלכות, משא"כ כשבאו ליסטים מזוינים שתחילת ביאתם היה להיפגש עם בעה"ב ולקחת ממנו וסתמם באים להרוג, אם יעמוד בעה"ב כנגדם ולא יתנם לבצע זממם, לכן גם אם בעה"ב גרם שיברחו הליסטים עצם הדבר שברחו ולא סיכנוהו נחשב נס שלא כמנהג העולם ולכן מברך בשם ומלכות, וכן הוכיח ממה שמבואר במדרש סוף פרשת ויחי דיוסף כשחזר מלויית אביו יעקב הלך להציץ בבור ובירך שם 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה', הרי אף שההצלה הייתה בדרך הטבע, כיוון שנסתכן בסכנת מיתה, צריך לברך (נתיבי הפרשה).

חידות לפרשת השבוע:

א. מדוע הייתה דווקא הבאר בזכות מרים

ב. מדוע רק משפסק הבאר התלוננו בני ישראל על המדבר שהוא לא מקום זרע ותאנה וגפן ורימון, ומים אין לשתות?

פסיק, וכוונת הפסיק להפסיק מעט בין שתי התיבות הללו, וזהו פירושו: 'ולמה העליתנו ממצרים להביא אותנו אל המקום הרע הזה', 'לא' כלומר - לא כוונתנו במה שאנו אומרים כי הוא מקום רע, על אשר לא מקום זרע ותאנה וגפן ורימון, כי ע"ז לא דיברנו מאומה, רק צעקתנו היא: 'ומים', שהוא דבר הכרחי, - אין לשתות (מתוך עלונו של הרב צ'לק תשפ"ג)

- תשובה לחידה א. כתב הרבינו בחיי בזכות מעשה טוב שעשתה על המים, ששמרה על אחיה משה ביאור.
- תשובה לחידה ב. כתב הטור: מלמד שהבאר הייתה מגדלת מיני זרע ואילנות בכל מקום שחנו, ולכן לא התרעמו שהמדבר אינו מקום זרע, אלא רק עתה משפסק הבאר. וב'קהלת' יצחק מביא שיש מפרשים דהנה בתורה בין תיבת 'לא' לתיבת 'מקום' יש

נושאי הלימוד ב'דף יומי' בהלכה'

מדוע אסור לאכול סעודה גדולה בערב שבת? האם ניתן לערוך סעודת 'בר מצוה' בערב שבת בבוקר? והאם מותר לערוך בערב שבת אירוע עם 'כיבוד קל'?

חכמינו ז"ל אסרו לסעוד בערבי שבת ויום טוב - במשך כל היום - סעודה הגדולה יותר מסעודה רגילה של ימות החול. ומי שרגיל בכל יום לאכול סעודה גדולה יותר מהממוצע, לא יעשה כן בערב שבת. וטעם האיסור, משום כבוד השבת, דהיינו שאם יאכל הרבה בבוקר, או שימשיך את סעודתו זמן רב לתוך היום, לא יאכל את סעודת ליל שבת לתאבון. ויש מפרשים - משום שמשנה את ימי החול לשבת. ויש אומרים, שהטעם הוא, משום שמרוב טירדת הסעודה לא יכינו את צורכי השבת כראוי. אולם, גם כשמשתתפי הסעודה בלאו הכי אינם עוסקים בהכנת צורכי השבת, אסורים הם באכילת סעודה גדולה זו, מפני כבוד השבת, כנ"ל. ואיסור זה, של אכילת סעודה גדולה בערב שבת, אינו אמור ביחס לסעודת מצוה שזמנה בערב שבת, דהיינו: סעודת פורים, סעודת חול המועד, סעודת ברית מילה, סעודת פדיון הבן, וסעודת סיום מסכת. ולדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, ההיתר לערוך סעודת סיום בערב שבת, הוא רק כאשר סיימו ללמוד את המסכת בערב שבת. ויתכן, שבסעודת הסיום רשאים להשתתף רק המסיים עצמו, ואנשים שיש להם שייכות לסיום. ולכתחילה, ראוי לערוך כל סעודת מצוה לפני חצות היום, אך בדיעבד ניתן לעורכה אף לאחר זמן 'מנחה קטנה'. וסעודת ראש חודש - לדעת התורת חיים והאשל אברהם, נחשבת לסעודת מצוה לענין זה; אולם לדעת הערוך השולחן, אינה נחשבת לסעודת מצוה לענין זה. וסעודת חול המועד - כתב האשל אברהם, שנחשבת כסעודת מצוה לענין זה, וכן נהג החזון איש. וסעודת 'בר מצוה' ביום שבו מלאו שלוש עשרה שנה לנער - לדעת הערוך השולחן והקצות השולחן, נחשבת כסעודת מצוה לענין זה; אולם, לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, יש לעשותה בליל שישי. וסעודת 'תנאים', אינה נחשבת לסעודת מצוה לענין זה; אולם 'כיבוד קל' ללא סעודה, כמצוי באירועי ה'תנאים' בימינו, כמובן אינו נחשב כסעודה.

איזו כמות של פת ראוי שלא לאכול בערב שבת אחר הצהריים? האם ראוי לצום בערב שבת כדי שסעודת הלילה תאכל לתאבון?

מותר לאכול סעודת פת רגילה, וכל שכן מאכלים אחרים, בערב שבת, במשך כל היום. אולם, מצוה להימנע מאכילה סעודת פת מתחילת השעה העשירית, כלומר, מתחילת הרבע האחרון של היום, כדי שיוכל לאכול את סעודת ליל שבת לתאבון. ובימי החורף הקצרים - בהם הרבע היום הוא זמן קצר יחסית - ראוי להימנע מאכילת סעודה אף קודם לכן. ומצות ההימנעות היא דווקא מאכילה כדי שביעה, אבל אכילת כמות קטנה, כדי להשקיט את הרעב, מותרת לכתחילה.

ומי שאכילת סעודת פת בערב שבת בצהריים גורמת לו שלא יוכל לאכול את סעודת ליל שבת בתאבון, רצוי שלא יאכל סעודת פת אלא בבוקר. ואם אף אכילה כלשהי תגרום לו שלא יוכל לאכול בלילה לתאבון - מידת חסידות היא שיצום במשך כל היום. ואכן, בעבר היו אנשי מעשה שנהגו להתענות בכל ערב שבת; אולם, לדעת פוסקים רבים, אין לנהוג כן, משום שאין זה מכבוד השבת להיכנס אליה מתוך עינוי. והחזון איש נהג שלא לאכול בערב שבת לאחר זמן 'מנחה גדולה' אף מיני מזונות או תבשיל, כי אם פירות בלבד.

ובערב יום טוב שחל בשבת, לכתחילה ראוי לאכול סעודה שלישית לפני הרבע האחרון של היום; ואם לא אכל קודם לכן, חובה עליו לאכול סעודה זו ברבע האחרון של היום, אך ימעט באכילת הפת, כדי שיוכל את סעודת ליל שבת לתאבון.

לאיזה מרחק מותר ללכת בערב שבת? האם מותר לנסוע ברכבת בערב שבת לאחר חצות היום? מתי לכל המאוחר צריך להגיע למקום שבו שוהים בשבת?

חכמינו ז"ל אסרו ללכת בערב שבת הליכה רגלית של יותר משלוש פרסאות, [פרסה = כ"ד-3.84 4.61 ק"מ, לשיטות השונות], כאשר מתחיל ללכת עם שחר, משום שאמדו חכמים, שמרחק הליכה ממוצעת במשך יום בינוני שלם היא עשר פרסאות, וכשיעצור מדרכו לאחר שלוש פרסאות, לא תימשך ההליכה מעבר לשליש מהיום. וטעם האיסור - כדי שיהיה לו פנאי להכין לעצמו את צורכי השבת. ואם הודיע מראש לבני ביתו או למארחיו שהוא מגיע לשבת, רשאי ללכת יותר משלוש פרסאות, שהרי הם יכינו עבורו את צורכי השבת.

וברכב, רכבת או מטוס - מותר לנסוע אף יותר משלוש פרסאות, עד שלישי היום, ויש שמתירים אף לאחר חצות היום; ובלבד שיגיע מבעוד מועד למקום בו יוכל להשיג את צורכי השבת. והורה הגר"נ קרליץ זצ"ל, שבכל מקרה כזה, יש להביא בחשבון את כל העיכובים האפשריים, ולצאת בזמן המתאים.

ולמעשה, נהגו מקדמת דנא נהגו להקל באיסור זה של הליכה בדרך בערב שבת, משום שרוב ככל ישראל מכינים את צורכי השבת בהרחבה, באופן שכל אורח יוכל למצוא מקום לאכול בו את סעודות השבת כראוי, ומה גם שכמעט בכל ישוב יהודי ניתן להשיג את צורכי השבת בקלות ובהרחבה, אם בחנויות מזון ומסעדות, ואם בבתי מלון והארחות. ויש שמפקקים בהיתר זה, אך נהגו להקל בדבר. ומכל מקום, צריך להגיע למקום שבו מתעתד לשבות בעוד היום גדול. ויש לזכור, כי נסיעה בסמוך לשבת עלולה לגרום לחילול שבת, אם על ידי הנוסע עצמו, בנסיבות שונות; ואם על ידי המארחים, שנאלצים להכין אוכל נוסף קרוב לכניסת השבת. ולדעת האור לציון, יש להגיע למקום בו ישהה בשבת לכל המאוחר שעה לפני שקיעת החמה. והחזון איש נהג שלא לנסוע אל מחוץ לעיר לאחר חצות היום של ערב שבת.

מתי זמן המצוה להכין את צורכי השבת - ביום שישי בבוקר או לפנות ערב? מהי התועלת באמירת "זה לכבוד שבת" על כל דבר שקונים לשבת? מדוע ראוי לטעום ממאכלי השבת בערב שבת?

מצוה להשכים בבוקר יום השישי כדי להכין את צורכי השבת; ויתכן שזוהי מצוה מדאורייתא. ההשכמה, פירושה - להתפלל שחרית בשעה מוקדמת, ומיד לאחריה להתחיל בהכנת צורכי השבת, אלא אם כן הוא רגיל ללמוד לאחר התפילה למשך זמן קצוב, או עם רבים. ואם כשימתין עד לאחר התפילה לא יוכל לקנות את צורכי השבת - רשאי לקנותם לפני התפילה, ובתנאי שיוכל להתפלל לאחר מכן לפני סוף זמן תפילה. ואף כשהכין את צורכי השבת בבוקר, מצוה לעשות הכנה נוספת גם לקראת שבת, בסמוך לשקיעת החמה. והגר"נ קרליץ זצ"ל הורה, שמי שעיקר הכנת צורכי השבת בביתו אינה מוטלת עליו - אינו מצוה להשכים.

ואת הבישול והאפיה לצורך השבת, ראוי לבצע ביום שישי, ולא קודם לכן, וכדברי משה רבנו ע"ה לישראל: "שִׁבְתָּ קֶדֶשׁ לַה' מִקֶּחַר אֶת אֲשֶׁר תֹּאֲפוּ יָפּוּ וְאֶת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ". וכן עדיף לקנות את צורכי השבת דווקא ביום שישי, ואף כשהדבר כרוך בטירחה גדולה יותר, משום שאז ניכר שהקניה היא לכבוד שבת, אלא אם כן מדובר בקניה לצורך הכנה הנדרשת כבר ביום חמישי. ובימי שישי הקצרים, עדיף להקדים את הקניה ליום חמישי. וכמו כן, היודע כי ביום שישי לא יוכל להכין את צורכי השבת, חלה עליו מצות ההכנה כבר קודם לכן. וטוב שיאמר על כל דבר שקונה: "זה לכבוד שבת", כי על ידי הדיבור חלה קדושת השבת על מה שקונה.

וכחלק מההכנה לשבת, מצוה לטעום בערב שבת מתבשילי השבת ומאכליה, כדי לוודא שהם מבושלים כנדרש וטעמם טוב, משום כבוד השבת, וגם כדי למנוע כעס ומריבה בשבת במידה ויתגלה כי טעמם אינו טוב. ומדברי המחצית השקל נראה, כי הטעימה היא מצוה מצד עצמה. וכתבו ראשונים שהטעום ממאכלי השבת, מאריכים לו ימי ושונוטיו, והמליצו על כך את לשון הברכה האמצעית שבתפילת מוסף: "טועמיה - חיים זכו". וגם בשבת עצמה - מצוה לטעום מכל התבשילים והמאכלים; ואף על כך המליצו הפוסקים את לשון הברכה הנ"ל.

זעל הטורים

הוא הכה לסלע אחד ונבקעו
כל הצורים שבמדבר

פְּרָה אֲדָמָה - בגימ' זה על עון
העגל

..וכשם שאפר הפרה מטהרת
כך תפילת הצדיקים גם כן מטהרת

פְּנֵי הַסֵּלַע - פני בגימט' כפולה,
מלמד שהיו כל ישראל אל פני
הסלע פא"פ, והיה המועט מחזיק
את המרובה

וַיִּקַּח אֶת הַסֵּלַע - הוא הכה לסלע
אחד ונבקעו כל הצורים שבמדבר
שנא' יבקע צורים במדבר

הַנְּחָשִׁים - לפי שעשו מעשה
נחש שהוציאו לשה"ר על המן

אֶת הַנְּחָשִׁים - לרבות כלבים
וחיות רעות

עַל פִּנְיָם יִאֲמְרוּ הַמַּשְׁלִים - בגימ'
אלה המה המושלים ביצורם

(לקט מתוך פירוש 'בעל הטורים' על הפרשה)

זכיתי לשבת שעה ארוכה על כסא אחד יחד עם ה'חפץ חיים'

הגאון הצדיק רבי נתן מאיר ויכטפויגל זצ"ל, משגיח ישיבת לייקווד, היה רגיל לספר על הזכות הגדולה שזכה לה בבחרותו להיפגש עם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. היה זה במקום הנופש בו שהה יחד עם עוד שנים מחבריו, הם פנו אל ה'חפץ חיים' וביקשו לשמוע ממנו דברי חיזוק והתעוררות.

ה'חפץ חיים' לא הסכים לדבר לפני שכולם ישבו, אך היות והיו שם במקום רק שתי כסאות ולא נמצא בסביבה כסא נוסף, הושיב אותו ה'חפץ חיים' על ידו, באותה ספה קטנה עליה ישב.

לימים התבטא המשגיח: "אנשים צעירים לא מעריכים את מה שיש להם... בזמנו לא הערכתי את הזכות העצומה לשבת שעה ארוכה על כסא אחד יחד עם ה'חפץ חיים'... רק היום אני תופס איזו זכות נפלה אז בחלקי...".

שמע צדקותו וגדולתו של ה'חפץ חיים' הרעישה עולם ומלואו, והבחורים הצעירים ציפו לשמוע מפיו איזה חידוש מבריק או הארה מוסרית עמוקה, אך למעשה הם שמעו ממנו דברים פשוטים ויסודיים שליוו אותם לכל החיים.

ה'חפץ חיים' האריך במשך שעה ארוכה על ענין אחד, על חובתו של כל אדם ואדם לעשות את ה'עשה טוב' מעצמו מבלי לחקות אחרים ומבלי להיות תלוי באחרים. המשגיח היה חוזר על המילים המדוייקות ששמע מה'חפץ חיים' בהטעמת הניגון המיוחד שניגן אז: "יְעִדְעֵר אֵינְעֵר דְאָרְךָ אֶרְבָּעֶטָן אֱלֵינִי! אֶרְעוּעוּן אֱלֵינִי!" ["כל אחד מוכרח לעבוד לבד! להתייגע לבד!"].

שנים אחר כך הוסיף המשגיח ואמר: "שני החברים הנוספים ששמעו יחד איתי את הדברים נספו במלחמה, וכנראה שה'חפץ חיים' דיבר את הדיבורים הללו בשביל שאני אשמע אותם, הוא התכוון אלי. הוא רצה שאבנה את עבודתי הרוחנית באופן עצמי, בלי לחקות אחרים ובלי לסמוך על אחרים, וגם כאשר אשאר לבד והיה עלי להמשיך הלאה".
(מתוך 'אוצרותיהם אמלא' הג"ר אליעזר טורק)

זאת תקת הפרה

קורין פרשה זו להתפלל לפניו
יתברך שגם עלינו יזרוק מים
טהורים במהרה

כתב החינוך "ומפני שענין זה של פרה אדומה הוא דבר גדול באומתנו שהיתה מטהרת מידי טומאה חמורה, וזולתה א"א לטמא מת לעשות פסח שהוא מצוה גדולה מאד, נהגו כל ישראל לקרות פרשה זו בכל שנה ושנה בשבת קודם לפרשת החודש" והמשנ"ב כתב שקורים אותה מפני ששריפת הפרה היתה במדבר סמוך לניסן כדי להזות באפר החטאת את ישראל מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו, ולכן קורין פרשה זו להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה. (תרפ"ה סק"א)

והמזה היה אדם טהור שלא
נטמא מעולם

שבעת ימים קודם שריפת הפרה מפרישין כהן השורף אותה מביתו כשם שמפרישין כהן גדול לעבודת יום הכיפורים, ודבר זה קבלה ממש רבינו. במהלך ימי הפרשה היו מזים עליו מאפר פרה מן הפרות שנשרפו כבר, והמזה היה אדם טהור שלא נטמא מעולם, והיו עושים זאת ע"י שבנו בירושלים חצירות ע"ג הסלע ותחתיהן חלול, והיו מביאים שם נשים עוברות והיו יולדות שם ומגדלות שם את בניהן. וכשרצו להזות על הכהן היו מביאים שוורים מפני שכרסיהן נפוחות, ומניחים על גביהן דלתות ויושבין התינוקות ע"ג הדלתות כדי שיהיה אהל מבדיל בינם ובין הארץ מפני קבר התהום, וכך הגיעו עד לשילוח ושם ירדו ומילאו מים בכוסות של אבן.. ועלו וישבו ע"ג הדלתות עד שהגיעו להר הבית (רמב"ם)

במצוה זו רפו ידי ואירא לפצות
פי עליה כלל

"במצוה זו רפו ידי ואירא לפצות פי עליה כלל גם בפשט, כי ראיתי לרבותינו ז"ל האריכו הדיבור בעומק סודה וגודל עניינה, עד שאמרו שהמלך שלמה השיג לדעת בריבוי חכמתו כל טעמי התורה חוץ מזו שאמר עליה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". (ספר החינוך)

תשע פרות אדומות נעשו
משנצטוו במצוה זו עד שחרב
הבית בשניה

"תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשניה, ראשנה עשה משה רבינו, שניה עשה עזרא, ושבע מעזרא עד חורבן הבית, והעשירית עושה המלך המשיח מהרה יגלה. (רמב"ם פ"ג ה"ד)

מדוע השתטח הגה"צ רבי שלום שבדרון מלוא קומתו ארצה?

האווירה היתה מיוחדת, התלמידים יצאו מכליהם מהתרגשות: זקן בעלי המוסר, רבי אליהו לאפיאן, נכנס להיכל ישיבת "תפארת צבי" המפורסמת, שם כיהן ר' שלום כמשגיח רוחני שנים רבות. העיניים היו נשואות והאוזן כרויה. רבי אליהו שוחח עם צעירי הצאן בדברי מוסר ויראת שמים. בסיום תפילת ערבית פנה רבי אליהו לצאת מהאולם, התלמידים ליוו אותו ביראת כבוד. ולפתע משהו מוזר התרחש שם. משהו שנחרט בלב הנוכחים והזמן לא יכל למחותו. לפתע השתטח ר' שלום לרגע קצר על ריצפת ההיכל, הבחורים הביטו זה בזה במבט שמבקש הסבר, הם לא האמינו, רבם? זה שהיווה לידם דמות מופת נוהג במזרות כוזב?... עד שהספיקו להרהר במה שעניניהם רואות, קם המשגיח ר' שלום על רגליו והמשיך ללוות את רבי אליהו לכיוון היציאה. משנפרדו מרבי אליהו לאפיאן קרא ר' שלום את סימן השאלה הגדול שעמד על פני תלמידיו, הוא ידע, שהוא חייב להם תשובה, כזו שכל עיקרה הוא הלקח הנלמד: "רצייתי לקיים פשוטו כמשמעו את מאמר חז"ל "הוי מתאבק בעפר רגליהם של תלמידי חכמים"... אמר. כך, כפשוטו.

אחד התלמידים דאז, סיפר את המעשה בהתלהבות מיוחדת: עשרות שנים חלפו, ימים, חודשים ושנים של חיים מלאים, והמחזה הנורא הזה לא יכול למוש מזכרונו, מי שמע כזאת? מי ראה "חינוך" מופלא מעין זה! כך כפשוטו - להישכב על הריצפה לעיני כולם, להדגים בעליל איך מקיימים מאמר חז"ל, להכות בפטיש המעשה ולתקוע את מסמר כבוד תלמידי חכמים עמוק בליבם... לב צעיר הוא פתוח לרווחה, נכון לקלוט, כך שהמראה הזה נותר לנו כתמרור דרך. הוא, ר' שלום שבדרון, לא חשב על עצמו חלילה, רק על כבוד התורה... וכל המכבד את התורה, גופו מכובד על הבריות.

(קול חוצב עמ' 265 מפי רבי מנחם צבי ברלין)

פינת
הנתינה

הפעם אנו אנשי בשורה לגבאי בתי כנסת ואחראי ווצר הספרים, שוב דרשו מחלקים אלפי סטים של משנ"ב וספרי חפץ חיים ו'מועד לדוד' שבהוצאת הארגון מהרו להרשם!!! בכל עמדות נדרים פלוס

פרטים מלאים בעמוד 7

ללא מילים

אצלי בבית הילדים (והיום הנכדים) יודעים, כי מקפיד אני שיברכו ברכה בעיניים עצומות

לפני כשבוע חל יום היארצייט של הגאון רבי יהושע נויבירט זצ"ל בעל מחבר ספר 'שמירת שבת כהלכתה' הגיע לידינו מכתב מיוחד שבו הוא מספר על שיטתו היחודית בחינוך הילדים לברך כראוי, והבקשה 'להרעיש עולמות' בענין אמירת ברכות. להלן המכתב:

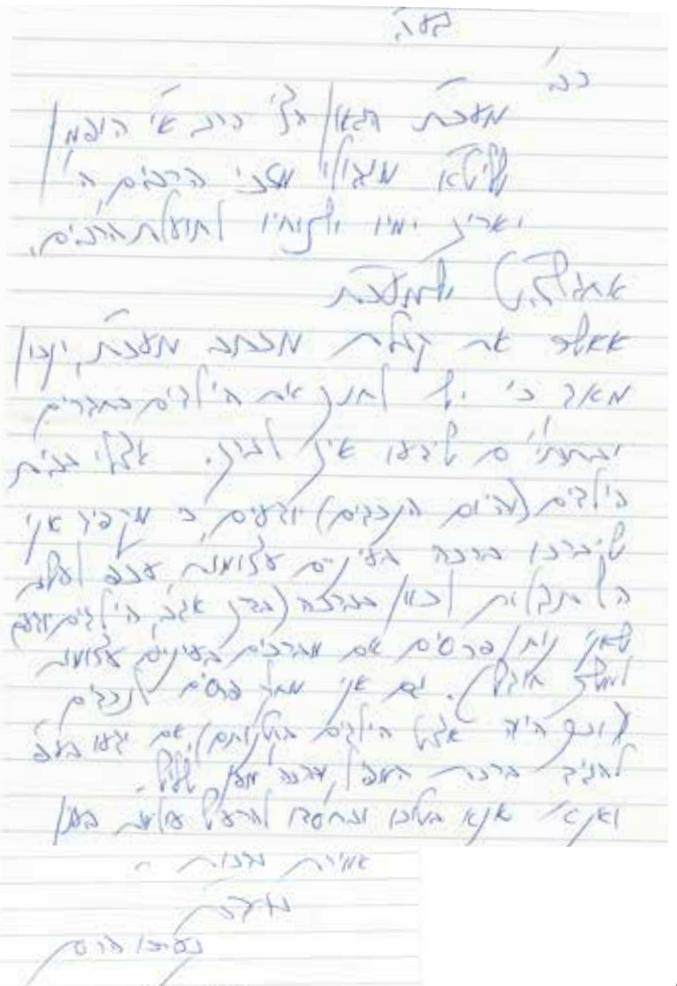
כבוד מעכ"ת הגאון הצדיק הרב א"י הופמן שליט"א, מגדולי מזכי הרבים, השם יאריך ימיו ושנותיו לתועלת הרבים.

אחדשה"ט ולמעכ"ת

אאשר את קבלת מכתב מעכ"ת, ונכון מאד כי יש לחנך את הילדים בחדרים ובתתי"ם שידעו איך לברך אצלי בבית הילדים (והיום הנכדים) יודעים, כי מקפיד אני שיברכו ברכה בעיניים עצומות, על כל פנים לעשות השתדלות לכונן בברכה

(בדרך אגב, הילדים יודעים שאני נותן פרסים אם מברכים בעיניים עצומות למשך חודש). גם אני מחלק פרסים לנכדים (וכך היה אצל הילדים בקטנותם), אם ידעו בעל פה להגיד ברכת המפיל, וברכה מעין שלוש ואנא אנא בטובו ובחסדו להרעיש עולמות בענין אמירת ברכות.

בברכה כערכו הרם
יהושע נויבירט

חֲמִידַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

רגע לפני החתונה של הבן שלך אתה מתעסק עם כאלו שטויות?

הגה"צ רבי לייב מיצנברג זצ"ל, בעל ה'בן מלך' וראש קהילת המתמידים, עם הרגש מיוחד, למה נמנעים מעשיית מלאכה כבר מחצות היום של ערב שבת

שאדם זה ייקח עכשיו מברגה וילך לטפס בתריס השבור??? האם ייתכן שנראה אותו מחזיק בידיו מעדר ומנכש את העשבים שגדלים פרא לצדי המדרכה, כי בדיק עכשיו יש לו חצי שעה פנויה? אם נראה אדם שמתנהג כך, אנחנו נביט עליו בחמלה ונתייחס אליו כמי שאיבד את שפיות דעתו רח"ל. רגע לפני החתונה של הבן שלך אתה מתעסק עם כאלו שטויות? איך אתה מסוגל בכלל? הרי הלב שלך אמור להתמלא על גדותיו מרוב התרגשות. וכך כותב הרמב"ם (הלכות שבת): "איזהו כבוד זה שאמרו חכמים, שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת, ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש, מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך". יושב בכבוד ראש ומייחל! זה לא זמן לקחת מברגה ביד ולתקן את התריס, בשום אופן לא!!!

לכן נהגו חסידים ואנשי מעשה להימנע מעשיית מלאכה מזמן המנחה, יש שאמרו ממנחה קטנה ויש שהוסיפו ואמרו שמזמן מנחה גדולה, ואפילו מחצות היום!

כך גם לאחר צאת השבת, נהגו אנשי מעשה להימנע מעשיית מלאכה עד חצות הלילה, מאותה הסיבה, הרי אף אדם שפוי בדעתו ובריא ברגשותיו לא יחזור מחתונת בנו, 'פשוט את בגדי השבת מעליו ויגש מיד לעשות תיקונים בבית או בחצר. הלב הומה מהתרגשות, הנפש צריכה לעכל את החוויה האדירה של חתונת הילד, צריכים לישן לפחות לילה אחד כדי 'להתאפס' מחדש, יש אנשים שלוקח להם אפילו שבוע ויותר עד שהם שבים להתנהל כבתחילה לאחר שהתרגשות הגדולה מתפוגגת וזכרות החתונה הגדולה מתחיל להתרחק.

ככל שיהודי מרגיש קשר עמוק יותר לשבת, ככל שאדם מחובר לשבת בחיבור רגשי חזק יותר, כך הוא נמנע ממילא מהתעסקות בעניינים אחרים לא רק בשבת עצמה, אלא גם שעות ארוכות לפני ולאחריה. הלוואי ונוזכה לזה!

מאת: הרה"ג ר' שמואל מאיר חשין

לפני תקופה התגלגלה לידי הקלטה של שיעור שאמר מורי ורבי הגאון הגדול רבי לייב מיצנברג זצ"ל, ראש קהילת ה'מתמידים', ובמסגרתו האיר נושא מרכזי בכל האופן שבו יהודי ניגש לעשות את השבת. ידוע שנהגו חסידים ואנשי מעשה להימנע מעשיית מלאכה מזמן המנחה, והשאלה הגדולה היא מה העניין? אם מדובר בהקדמתה של השבת, צריכים להימנע מכל מלאכה שאסור לעשות בשבת, ואם עדיין לא קיבל היהודי את השבת על עצמו, מדוע לא ייקח בידו מברגה ויתקן את התריס הרופף בחדר הילדים שלו? מה העניין??? השיב על זה הגר"ל מיצנברג כדרכו, בצורה הכי פשוטה והכי מובנת בעולם, באמצעות דוגמה מהחיים.

אלו מביננו שכבר זכו לחתן ילדים, יכולים להבין זאת טוב יותר, אבל גם מי שרק ראה את הוריו או את קרוביו מחתנים ילדים יכול להבין במה דברים אמורים.

נתאר לעצמנו יהודי שעומד לחתן את בנו בכורו או את בתו הגדולה, איך הוא מרגיש בחודשים שלפני החתונה? ההתרגשות הולכת ומטפסת, הולכת וגואה. יש הכנות רבות, קניות סידורים, צריכים למצוא דירה ולאתר אולם, לבחור צלם ולארגן זמר ותזמורת, לשלוח הזמנות ולאתר כתובות של חברים משכבר הימים שעברו דירה וכדו'. ככל שהחתונה מתקרבת, רף ההתרגשות הולך ומטפס, וכשמגיע יום החתונה עצמו, יקומו ההורים כבר בשעות הבוקר המוקדמות, ימהרו לארגן את כל הדברים שצריכים לארגן ברגע האחרון, וישתדלו להיות מוכנים כמה שיותר.

עכשיו נחשוב רגע, האם ייתכן מצב שאבי הכלה סיים את ההתארגנות שלו חצי שעה לפני הזמן המיועד, הטנדר אמור לבוא לקחת אותם לחתונה רק בעוד חצי שעה, והוא כבר השלים את כל ההכנות עד האחרונה שבהן. לפתע הוא מבחין בכך שהתריס בחדר הילדים קצת רופף. יתכן מצב